

MAGYARORSZÁG SZÁMOKBAN 2009

Fókuszban a kultúra

Oldal

1

Pécsi séta

9

Bemutatkozik Pécs

11

Általános jelzőszámok

22

Népesség, népmozgalom

24

Foglalkoztatottság, munkanélküliség

28

Jövedelem, fogyasztás

30

Egészségügy

34

Oktatás

36

Tudomány

38

Kultúra, sport

40

Gazdasági növekedés, beruházások

42

Egyensúly

44

Árak

46

Mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások

48

Környezet

58

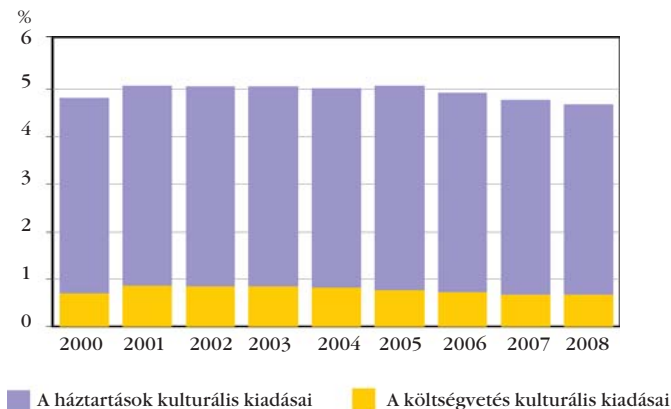
FÓKUSZBAN A KULTÚRA

A kultúra „...a művészeteken és az irodalmon kívül az életstílus, az együttélés módjait, az értékrendszert, a hagyományokat és hiedelmeket...” foglalja magába (UNESCO). Köznapi értelmezése országokként eltérő. Magyarországon, a kifejezés hallatán¹⁾ a megkérdezettek elsősorban az irodalomra és a színházra gondolnak (43%), míg az uniós polgároknak elsőként általában a képző- és az előadó-művészet jut eszébe (39%). A kulturális szolgáltatások igénybevételének akadályaként Magyarországon többségben a megfizethetőséget, míg a tagországokban átlagosan az időhiányt említették legtöbben.

A kultúrához való viszonyt kifejezik a kulturális intézményhálózat működtetésére fordított összegek: a költségvetés kultúrára szánt GDP-arányos hányada és a háztartások ráfordításai. Bár az intézmények 2004-től érzékelhetően takarékosabb költségvetésből működnek, és a háztartási források 2006-tól szűkülnek, a lakosság kultúrapártolása nemzetközi összehasonlításban az európai középmezőnyhöz sorolható.

Kulturális kiadások a GDP százalékában

Az ország több mint egy évezredes történelme során felhalmozott kulturális értékek részei az egyetemes kultúrának. A magyar kultúra sokszínűségében magán viseli az együtt élő népcsoportok hagyományait. A

1) Eurobarométer, 2007.

KOGART Rendezvényház

magyar kulturális életre ható külső áramlatok – mint a 15. században az olasz reneszánsz, a 17–18. században a felvilágosodás mozgalma, a 19. században a francia impresszionizmus és a 20. századi avantgárd áramlatok – egyértelműen nyomon követhetőek. A magyar kultúra jelentőségét jelzik Petőfi és Ady költészetének nemzetközi sikerei, Munkácsynak és Szinyei-Mersének a világ kiállítótermeiben látható festményei. Moholy-Nagy László alkotásai a párizsi Modern Művészetek Múzeumában vannak kiállítva, Liszt, Bartók és Kodály zeneje jelen van a világ hangversenytermeiben, és széles körben elterjedt a Kodály-féle zenepedagógiai módszer.

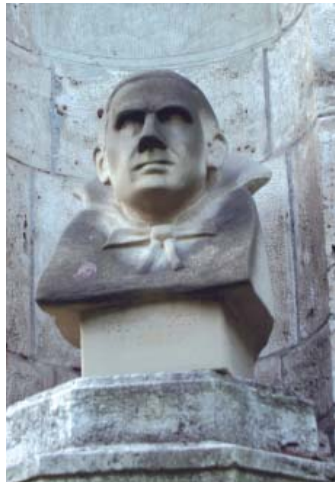
A hagyományos kulturális értékek közül a legtöbbre értékelt könyvnyomtatás kezdete Magyarországon 1473, és helyszíne Hess András budai műhelye. Magyar nyelvű könyv elsőként Nádasdy Tamás országbíró sárvár-újszigeti nyomdájában készült. A magyar nyelvű első sajtóterméket *gróf Esterházy Antal* tábornok készítette a 17–18. század fordulóján. Az első nemzeti könyvtárat és múzeumot egy évszázaddal később Gróf Széchenyi Ferenc hozta létre adományával. A Nemzeti Múzeum alapításakor Európa harmadik ilyen jellegű nemzeti intézménye volt.

A hivatásos magyar nyelvű színjátszás kétszáz esztendővel ezelőtt indult útjára. Kolozsvár, Miskolc és Balatonfüred után a Pesti Magyar Színház 1837-ben, a Múzeum körút és a Rákóczi út sarkánál nyílt meg. Az 1867-es kiegyezést követően a polgárosodás folyamata felgyorsult, és a nagyvárosi kulturális élet lendületet kapott. A zene akkori fellegrát, az Ország-

Liszt Ferenc (1811–1886)
szobra a Zeneakadémia épületén

gos Magyar Királyi Zeneakadémiát 135 éve alapították. Az oktatás eleinte Liszt Ferenc Hal téri, majd Andrássy úti lakásán zajlott. A budapesti Operaház nyitóelőadását 1884-ben tartották. A mai Operettszínház épülete bécsi építészeti tervei alapján 1894-ben épült. A mozi Magyarországon el-
múlt százéves. Az Országos Magyar Filmegyesület 1935-ben nyitotta meg Filmművészeti iskoláját. A 20. században számos magyar próbált szerencsét Hollywoodban. William Fox, a 20th Century Fox „szülőatyja” Fried Vilmosként látta meg a napvilágot. Adolph Zukor a Paramount birodalom megalapítója. A filmszínészek sora Lugosi Bélától (Drakula, 1931) Tony Curtis-ig terjed, az operatőrök közül kiemelkedik Zsigmond Vilmos, Kovács László, a filmtörténet nagy alakja a rendező George Cukor, Kertész Mihály (Michael Curtiz), Pál György (George Pal) – a sci-fi műfajának hatszoros Oscar-díjas megteremtője. Joe Pasternaktól kezdve számos producert is jegyez a krónika. Legnagyobb hollywoodi filmzeneszerzőként a háromszoros Oscar-díjas Rózsa Miklóst tartják számon.

Lugosi Béla

Nem kevésbé érdekes a magyar rádiózás története, melynek első hivatalos adása – Európában egyedülállóan – jogelőddelel, Puskás Tivadar telefonhírmondójával indult, és 1925. december elsején, öt évvel és egy hónappal az egyesült államokbeli első rádióadás után szólalt meg az éterben. A televíziózás kezdete a

20. század közepe, az internet és a digitális technikák alig két évtizedesek, de hatásuk a gazdasági és a társadalmi életben, valamint a kulturális szokásokban felülmúlja az utóbbi ötven év legelsőpróbb médiumáét, a televízióét. A magyar lakosság napi szabadidejének európai mércével nézve is jelentős részét – több mint felét – ugyan a tévé (videó) képernyője előtt tölti, és Észtországhoz, Finnországhoz, Belgiumhoz ha-

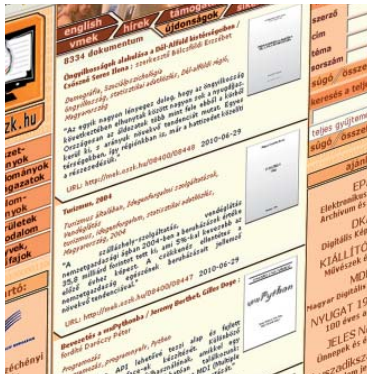

sonló időt ádoz a társasági életre, de harmadik helyen – holtversenyben a pihenéssel – az olvasás áll.

A könyvkiadás 20. század második felétől tartó fellendülése a nyolcvanas évek közepéig-végéig tartott. A könyvpiacot néhány nagy könyvkiadó látta el. A rendszerváltással a tulajdonosi szerkezet átalakult, az állami mecénatúra megszűnt. Könyvkiadással közel kétszáz hazai, külföldi vagy vegyes tulajdonú társaság foglalkozik. A könyvvásárlók jelentősen bővült, a példányszámok csökkentek. A könyvek árát elsősorban a piaci viszonyok határozzák meg. A kulturális szolgáltatásokon belül a könyvpiac viszonylag stabil vásárlóközönséget tudhat magának, ami annak köszönhető, hogy a fogyasztók jelentős hányada a felső jövedelmi tizedhez tartozik. 2009-ben a kulturális szektor is érezte a gazdasági válság hatását. Az év folyamán 13 600 könyv és füzet látott napvilágot, mind a kiadott műveket (-11%), mind a példányszámot tekintve (-15%) szűkebb piaci kínálatot biztosítva a könyvvásárlóknak. A kiadás bár döntően papíralapú, az elmúlt öt évben digitális könyvekkel és hangos könyvekkel bővült (CD, CD-ROM, e-book), és forgalmuk 2009-ben meghaladta az összeforgalom 6%-át. A könyvforgalom több mint egy évtizedes növekedését csökkenés váltotta fel. A helyzet sajátos vonása, hogy az eladások csökkenése mellett a szépirodalmi, a gyermek- és ifjúságirodalmi művek forgalma nőtt. A szépirodalmi kínálat szerzők szerinti összetétele változó, de az elmúlt évben a művek 55%-a magyar író vagy költő alkotása volt, közöttük néhány határainkon túl is ismert klasszikusé: Petőfié, Jókaié, Móriczé, Adyé.

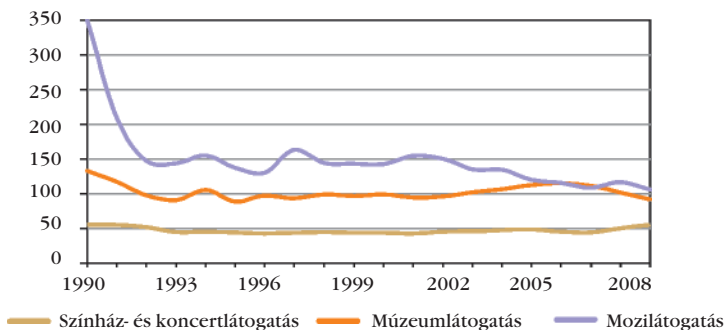
Keresettek és olvasottak a magyar szépirodalmi kortárs írók közül a külföldön is ismert és elismert – 2002-ben irodalmi Nobel-díjat kapott – Kertész Imre, a hetvenes-nyolcvanas években az ún. „új próza” egyik megteremtője Esterházy Péter, a költőként induló és szinte a legtöbb idegen nyelvre fordított művel rendelkező Szabó Magda.

A könyvtárból, mint a legszélesebb körben igénybe vehető kultúraforrásból 2009-ben 7900 várta az olvasókat, tanulókat és kutatókat. A könyvtárak száma ugyan a rendszerváltástól

3500-zal csökkent, de a hagyományos funkcióik mellett az információs társadalom és a dokumentumok digitalizálásának alapintézményeivé váltak. A könyvtárak 46%-át a települések, 43%-át az iskolák működtetik, a többi szak- és munkahelyi, illetve nemzeti és országos intézmény. A könyvtárhálózat – iskolai könyvtárak nélkül számolva – 2,3 millió olvasót tart számon, 11%-kal többet, mint 1990-ben. A könyvtárak kölcsönzési forgalmában – a nemzeti és az országos intézményeket kivéve – az utóbbi 15 évben csökkenés tapasztalható, ugyanakkor az információs szolgáltatás interneten, telefonon, faxon, illetve e-mailen, on-line katalógus (OPAC) és honlap használatával meghaladja az 50 milliót. Kevéssel az internet megjelenése után született meg a Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK), amely a több mint nyolcezer állománnyal, négy határon túli szerverrel jelentős szerepet játszik a magyar nyelvű, illetve magyar vonatkozású könyvek, valamint más szöveges és képi dokumentumok digitális megőrzésében.

Néhány kulturális intézmény látogatottsága (száz lakosra számolva)

A nyolcvanas évek közepétől a kilencvenes évek elejéig lényegében valamennyi – házon kívül elérhető – kulturális intézmény vesztett látogatottságából. A visszaesést követően a közönséget a színházak, a zene, a múzeumok sikerrel szereztek vissza, és az időszak legnagyobb vesztese a mozi volt.

Múcsarnok

Művészetek Palotája

Az ezredfordulót követően sor került olyan jelentős művészeti intézmények átadására, mint a Millenáris Park, amely több művészeti ágna ad otthont, a budapesti Művészetek Palotája – a zene, a tánc, a képzőművészet, a film központja –, a debreceni MODEM, a térség legkorszerűbb modern és kortárs képzőművészeti színtere, valamint a Nemzeti Színház stb.

A nemzetközi múzeumi világ a nyolcvanas évektől folyamatos „boomot” élt át, ezzel párhuzamosan Magyarországon a kilencvenes évek elején a látogatottság a korábbi évtized átlagának felére csökkent. Az országban 2009-ben 706 muzeális intézmény várta a látogatókat, a megrendezett kiállítások száma mintegy 3 ezer volt, melynek csaknem fele állandó tárlat. Külső hazai helyszínen több mint félezer, külföldön száz időszaki kiállítást rendeztek. A rendezvények szervezésére, a tárlatvezetésre egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek, és a látogatások

*Hopp Ferenc
Kelet-Ázsiai Művészeti Múzeum*

száma ismét átlépte a 10, majd 2005-ben a 11 milliót, 2007 óta ismét csökken, 2009-ben 9,5 millió volt. A múzeumlátogatások néhány idegenforgalmi szempontból is jelentős településre koncentrálnak. A hazai 30 leglátogatottabb múzeum fogadja az összes látogató közel 60%-át. Az érdeklődés központjában Budapest, Eger, Szilvásvárad, Tihany, Szentendre, Pécs, Ópusztaszer, Gödöllő, Miskolc, Sárospatak, valamint Pannonhalma intézményei állnak.

A hagyományos múzeumi munkastílus változása a leglátványosabb, a Szépművészeti Múzeum 2007-ben, a Van Gogh-kiállítással a világ ötven leglátogatottabb intézménye közé került, és kategóriájában a világ negyedik legnépszerűbb tárlata volt.

A közönség múzeumba csábításának eszköze, a francia mintára 2003 óta évente megrendezett Szent Iván napi „Múzeumok Éjszakája” is.

Fővárosi Operettszínház

az utóbbi évtizedben az előadások száma évi 19 ezerre bővült. A színpadra állított darabok 40%-a prózai, 27%-a báb- és gyermek-, 23%-a operett vagy musical és egyéb előadás. A legnépszerűbbek a zenés-prózai művek, az operettek, a musicalek, amelyeket a nem zenés prózai, a gyermekelőadások, az opera, dalmű, balett és a tánc követtek. A prózai művek toplistáját a klasszikusok vezették. Rangos hazai színházi esemény a tízéves POSzT (Pécsi Országos Színházi Találkozó), a 2007 óta megrendezett kortárs magyar drámákat felsorakoztató debreceni DESZKA (Drámaírók és Színházak Kerekasztala) fesztivál, továbbá a kelet-közép-európai és a nyugat-európai operaszínpadok között kaput nyitó Miskolci Nemzetközi Operafesztivál.

Uránia Filmszínház

Az első alkalommal a rendezvényesorozatnak mintegy 30 ezer látogatója volt, amely 2010-ben közel 450 ezerre nőtt. Az érdeklődésre való tekintettel 2006-tól megtartják a „Múzeumok Őszi Éjszakáját” is, ahol a látogatottság megötszöröződött.

A *színházi élet* 2009-ben 124 színházban zajlott, amelyből 69 helyszín a főváros programválasztékát bővítette. A színházlátogatások száma 4,4 millió volt, és a nézők több mint fele budapesti színház előadását látta. A házi programkínálat bővülése mellett

Magyar Állami Operaház

A koncertterekben 2009-ben 1,1 millió koncertlátogató hallgathatott több mint 3300 zenei eseményt. A világhíró előadóművészen kívül a Nemzeti Filharmonikus Zenekar Kocsis Zoltán és a Budapesti Fesztiválzenekar

Fischer Iván vezetésével rendszeres szereplője a világ nagy koncerttermeinek.

A magyar filmgyártás a hőskorban sem volt elszigetelt. A hazai némafilmek külföldön is sikeresek voltak. A Corvin és a Star műtermeiben külföldi gyártó cégek is készítettek filmet. 1931 és 1936 között francia, német és tucatnyi többverziós (és nyelvű) hangosfilmet gyártottak. A korszakban filmsztárokból Budapesten nem volt hiány. A városban forgatott Zoro és Huru a népszerű komikuspár, Annabella, Simone Simon és sokak a kor meghatározó filmszillagai közül. 1939-től a filmszakma jeles képviselői közül sokan az országot elhagyni kényszerültek. A háború után Európában elsőként mégis Magyarországon kezdődött el a filmkészítés. A nemzetközi filmes kapcsolatok 1957 után indultak ismét fejlődésnek. A külföldi rövidfilmek után a hatvanas évek elején a Walt Disney bér munkával megindulhatott a külföldi játékfilmekhez kapcsolódó munkafolyamat. A magyar film ismételt nagykorúvá válása a hatvanas évek elejére-közepére tehető, amikor megjelentek a színen Jancsó Miklós, Bacsó Péter, Makk Károly, Sándor Pál, Huszárik Zoltán, az 1982-es Oscar-díjas Szabó István munkái, melyeket a nézettségen kívül számos rangos nemzetközi díj is igazol. A rendszerváltás utáni filmgyártást és a szakma helyzetét alapvetően befolyásolta a század utolsó évtizedének megváltozott gazdasági-társadalmi és technikai (videó, CD, DVD, internet stb.) környezete. Bár az előadások száma a rendszerváltás óta több mint duplájára nőtt, a látogatók száma jelentősen csökkent.

A KSH adatain felül használt források:

Kutatás a múzeumokról. Múzeumi közlemények, 2009/1.

Cservenka Judit: „...a közönségnek hasznára és javára ...” Gróf Széchényi Ferenc múzeumalapítása. Európai Utas, 50. sz. 2003/1.

Castiglione Henrik: Budapest mozgóképüzemei. Magyar Statisztikai Szemle, VII. évfolyam, 1929. évi 2. sz.

Továbbá a következő honlapok:

UNESCO, Nemzeti Erőforrás Minisztérium (korábbi Oktatási és Kulturális Minisztérium), Magyar Építész Kamara, Kempelen Farkas Digitális Tankönyvtár, Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése

PÉCSI SÉTA

Nagyon nehéz volt a választás, amikor Európa 2010. évi kulturális fővárosára kellett magyar várost jelölni. Mind a főváros, mind a hazai nagyvárosok rendelkeztek mindazokkal a történelmi hagyományokkal, gondozott műemlékekkel, kulturális intézményekkel, tartalmas kulturális múlttal és jelenlél, ami a jelöléshez szükséges volt. A választás végül is Pécsre esett, és a döntés széles körű egyetértésre talált az országban.

A Római Birodalom Pannonia tartományának keleti felében Sopianae, a mai Pécs elődje játszotta a központ szerepét. A város jelentősége a későbbiekben változó volt, de sohasem elhanyagolható. Napjainkban Dél-Dunántúl és azon belül Baranya megye központja. Ezen kívül ebben az évben – két másik társával, Essennel és Isztambulal együtt – Európa kulturális fővárosa.

Pécs a Mecsek hegység lábánál, annak déli lejtőjére részben rátelepedve helyezkedik el. Különleges fekvésének köszönheti a mediterránra emlékeztető klímáját, ami érzékelhető hatással van a település hangulatára is. Felkapaszkodva az egyik közeli kiemelkedő pontra, a Misina tetőre és ott a TV-toronyba, áttekinthetjük a Mecsek zöld tengerét és a város alkotóelemeinek együttesét, a belvárost, a kertvárost, az uránvárost és a többit.

Lejebb ereszkedve először a turisták által jól ismert Dömör-kapuhoz érünk, a mecseki turistaút vonalának fontos csomópontjához. Később, de még mindig magasan a város felett találjuk a 15 szálloda egyikét, előtte a napóleoni háborúban megsebesült francia katonák emlékművét. Ha innen a Tettye felé kerülünk, onnan közeli áttekinthetünk a belvárosról.

A város egyik központja a Széchenyi tér, amelyet patinás épületek öveznek, legjellegzetesebb közülük a dzsámi, a török időkből hazánkban fennmaradt legnagyobb épület, a mai belvárosi templom. A 15. századi püspök-költőről, Janus Pannoniusról elnevezett utcán nagyon rövid sétával jutunk el a következő városközponthoz, a Dóm térre (amelyet még tágasabbá tesz érintkezése a Szent István térrrel). Ezt a helyet viszont a várost évszázadok óta jelképező hatalmas katedrális, a négytornyú székesegyház uralja. Építését az első magyar király kezdeményezte, az évszázadok folyamán építészek és festőművészek sokasága dolgozott rajta. Ezen a téren található még többek között ókeresztény emlékek (kápolna, 4. századi festett sírkamra), kőtár, szobrok, a püspöki palota, a káptalan levéltára stb. is.

Ha a Széchenyi térről a másik (keleti) irányba indulunk el, akkor a mindig nyüzsgő sétáló (Király) utcán jutunk el egy másik központhoz, a művészet templomához, a nagy múltú Pécsi Nemzeti Színházhoz.

A Mecsek, a műemlékek, az impozáns épületek és a nyugodt, barátságos emberek hatása alól nem tudja magát kivonni a látogató. Mindezt és a város sok más jellemzőjét közelebbről, belülről, részletesebben a „Bemutatkozik Pécs” fejezetben a statisztika eszközeivel tárjuk fel.

BEMUTATKOZIK PÉCS

Pécs megyei jogú város, csaknem 157 ezer lakosával Magyarország 5. és egyúttal a Dunántúl legnépesebb városa, jelentős felsőoktatási és kulturális központ, Baranya megye székhelye.

Gazdag történelme a rómaiak idejére nyúlik vissza. Püspökségét 1009-ben Szent István, az ország első – és Közép-Európa ötödik – egyetemét 1367-ben Nagy Lajos alapította. A város 1543-tól 1686-ig török uralom alatt állt, szabad királyi városi rangot 1780-ban kapott Mária Teréziától. A 19. századtól erőteljes polgárosodás kezdődött, fellendült a gyáripar, kiépült a vasútrendszer, cukorgyár, dohánygyár, sörgyár, gépgyár létesült, messze földön híressé vált az Angster orgonagyár és a Zsolnay porcelángyár. A 19. század elején még alig több mint tízezer főt számláló népesség a 20. század fordulójára már meghaladta a 42 ezret. A lélekszám gyarapodása tendenciájában – a két világháború hatására bekövetkezett megtorpanás mellett – 1989-ig növekedést mutatott, ekkor érte el a történelmi csúcstól 183 082 fős lakosságzámmal. A népesség számának II. világháború utáni erőteljes gyarapodásában néhány Pécs környéki település városhoz csatolása, valamint a természetes népmozgalom 1981-ig többnyire pozitív egyen-

Tettye

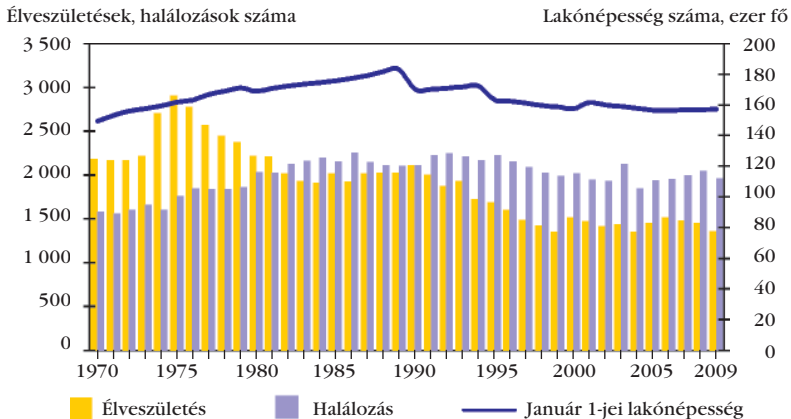
lege mellett a legjelentősebb forrást a belföldi vándorlási többlet jelentette. Az iparosítás, a szén-, illetve uránbányászat felfutása jelentős munkaerőkeresletet generált, amely vonzotta a beköltözőket. Az elmúlt húsz év változásai a várost gazdasági értelemben kedvezőtlenül érintették, a bányákat, az ipari üzemek többségét bezárták, visszaesett az építőipar, jelentős méretet öltött a munkanélküliség.

A kilencvenes években az országot általában jellemző népességfogyás, valamint a kibontakozó szuburbanizáció következtében a nagyvárosok, így Pécs népessége is csökkenésnek indult. A születések és a halálozások különbségéből eredő veszteségen felül a korábbi növekedés legfőbb forrá-

sát jelentő vándorlási egyenleg is negatívba fordult, ennek következtében a 2001. évi népszámláláskor lakónépessége 7541 fővel elmaradva az 1990. évitől, mindösszen 162 498 főt tett ki. Az azóta eltelt időszakban Pécsen a természetes népmozgalom egyenlege továbbra is negatív maradt, ennek következtében 2008 végéig a veszteség meghaladta a 4 ezer főt. Az állandó és ideiglenes vándorlások összevont egyenlegében az egy évtizedes passzívumot követően, 2005-ben fordulat következett be, és a Pécsre költözők száma ismét meghaladta az onnan elköltözőkét.

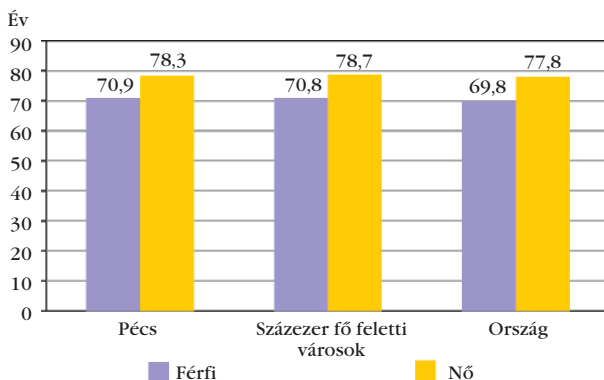
A természetes népmozgalom és a lakónépesség alakulása Pécsen

A hosszú ideje erőteljesen fogyatkozó születésszám nemcsak a népesség csökkenésével, hanem korstruktúrájának változásával is együtt járt. Jelentősen csökkent a gyermekek (0-14 évesek), ugyanakkor emelkedett az időskorúak (65 évesek és idősebbek) száma és aránya. Pécs lakosságának korösszetétele már 2001-ben is kedvezőtlen volt, száz gyermekkorúra 104 időskorú jutott, 17-tel több, mint a hasonló nagyságrendű vidéki városok átlagában¹⁾. A továbbra is alacsony születésszám következtében az előregedés folytatódott, és 2009-ben már 127 időskorú jutott száz gyermekkorúra, a lakosság átlagéletkora 40,5 évet tett ki. A férfiak és a nők születéskor várható átlagos élettartamában Pécs és a vidéki nagyvárosok között nem mutatkozott érdemi különbség, a pécsi férfiak az országos átlagnál egy, a nők fél évvel hosszabb életre számíthattak a 2008-as adatok szerint.

1) Az elemzésben összehasonlításként a százezer főnél népesebb vidéki városok csoportját használjuk, amelyek Pécs mellett Debrecen, Miskolc, Szeged, Győr, Nyíregyháza, Kecskemét és Székesfehérvár.

A férfiak és a nők születéskor várható átlagos élettartama, 2008

Az előregedő népességű városban a csökkenő gyermeklétszám az óvodások és általános iskolások fogyatkozásában már megmutatkozott, de a közoktatás magasabb szintjén, a középiskolákban napjainkig nem csökkent a tanulólétszám. Ebben szerepet játszik a pécsi középiskolák városháttáron túlnyúló vonzereje.

Közoktatás Pécssett, 2008/2009

Megnevezés	Feladatellátási hely	Gyermek, tanuló	Pedagógus
Óvoda	55	4 925	458
Általános iskola	38	11 665	1 222
Középiskola	41	12 208	1 188
Szakiskola és speciális szakiskola	16	3 154	206

A kilencvenes évektől kezdve végbement gazdasági és társadalmi folyamatok eredményeképpen Pécs iparváros jellege egyre inkább háttérbe szorult, és a hangsúly az oktatás, az egészségügy, a kultúra és a turizmus irányába tolódott el. Pécs a Dunántúl legnagyobb felsőoktatási központja, Debrecen és Szeged mellett egyike a három nagy vidéki egyetemi városnak. A 2008/2009. tanévben 5 intézményben folyt felsőfokú oktatás, közülük kettőnek, a Pécsi Tudományegyetemnek és a Pécsi Püspöki Hittudományi Főiskolának a székhelye található helyben. A Pécsi Tudományegyetemen a tudományterületek széles körét felölelő, sokrétű oktatás folyik. A hallgatók többek között jogtudományi, orvos-, bölcsészeti-, egészség-, közgazda-

*A PTE Egyetemi
Könyvtárának
Klímó Könyvtára*

ság-tudományi, művészeti, műszaki, valamint természet-tudományi képzések közül válogathatnak. A 2008/2009. tanévben több mint 27 ezer diák folytatott felsőfokú tanulmányokat a városban, melynek vonzáskörzete nemcsak a Dunántúlra, hanem az országra, sőt az orvosi egyetem révén a határokon túlra is kiterjedt. A hallgatók ezer lakosra jutó száma 175 főt tett ki, amely az országban a legmagasabb, messze meghaladta a százezer főnél nagyobb lélekszámú vidéki városok 113 fős átlagát.

A Pécssett rendelkezésre álló jelentős felsőoktatási intézményi háttér alapjául szolgált a kutatási és kísérleti fejlesztési tevékenység fejlődésének. A városban 2008-ban 173 kutató-fejlesztő helyen több mint 2800-an dolgoztak, 60%-uk kutató-fejlesztő munkakörben. A kutatók ezer lakosra jutó száma 11 főt tett ki, ami mintegy háromszorosa volt az országos átlagnak, és 3 fővel meghaladta a százezer főnél népesebb vidéki városok átlagát is. A Pécssett tevékenykedő kutatók 70%-a rendelkezett valamilyen tudományos fokozattal 2008-ban, amely kimagaszló mind az országos 46, mind pedig a vidéki nagyvárosok 56%-os átlagához viszonyítva is.

A baranyai megyeszékhely gazdaságában évtizedeken keresztül nagy szerepet töltött be a bányászat, amely egyben a fejlesztési források tekintélyes hányadának is felhasználója volt. Nem tudott ugyanakkor kialakulni sem azal párhuzamosan, sem a bányászati tevékenység megszűnését követően egy új, a szilárd gazdasági alapokat hosszú távon megteremtő gazdasági szerkezet. A gazdasági potenciál így a mai napig is szerény, viszonylag szűk az a tőkeerős, innovatív, fejlett technológiát befogadni és alkalmazni képes gazdálkodói kör, amely tartósan dinamizálhatná a teljesítményeket. A vállalkozói hajlandóságot, sűrűséget illetően ugyan nem áll rosszul a város, a 2009. év végén az adminisztratív nyilvántartásokban szereplő vállalkozások ezer lakosra jutó – 165-öt kitevő – száma megegyezik a magyarországi legalább százezer fős vidéki városok átlagával, és magasabb

*Pécsi Nemzeti Színház,
színházi előadás*

a 159-es országos átlagnál. A jelentősebb gazdasági teljesítményre képes közepes méretű és nagyvállalkozások azonban ritkábbak közöttük, mint a hasonló népességnagyságú városokban. Alacsony a megyeszékhely – csakúgy, mint Baranya megye – külföldi tőkebefektetést vonzó képessége, amit érzékeltet, hogy a pécsi székhelyű vállalkozásokba befektetett külföldi tőke egy lakosra jutó, 2008 végén 263,4 ezer forintot kitevő összege mindössze hatoda volt az országos átlagnak, de a főváros nélkül számított országos átlagnak sem érte el az egyharmadát. A hátrányok megmutatkoznak a viszonylag alacsony ipari teljesítményekben is. A pécsi székhelyű közép- és nagyvállalkozások ipari termelésének egy lakosra jutó értéke a 2009. évi előzetes adatok alapján 968 ezer forintot tett ki, amely a baranyai fajtlagos értéknek 1,7-szerese volt ugyan, a százezer főt meghaladó nyolc vidéki nagyváros átlagának azonban mindössze egyharmadát tette ki. A térség iránti érdeklődésen javíthat a közlekedési elszigeteltségét oldó, 2010 elején átadott autópálya.

Pécsett 2008-ban a munkaképes korú népesség 44%-a, átlagosan közel 45 ezer fő állt alkalmazásban. Ez valamelyest elmaradt a százezernél magasabb lélekszámú vidéki városokra számított 47%-os részaránytól, ugyanakkor jelentősen meghaladta az országos mintegy 38%-os hányadot. A foglalkoztatás ágazati szerkezetére a szolgáltatási szektor túlsúlya jellemző. Pécsett a szolgáltató ágazatokban a foglalkoztatottak 72%-a vállalt munkát, ami meghaladta mind a hasonló nagyságú vidéki városokra számított 66%-os, mind az ország egészét jellemző 67%-os részarányt. A szolgáltató szektor ágazatai közül az oktatást érdemes kiemelni, ami Pécs esetén – a többi egyetemi városhoz hasonlóan – figyelemre méltóan magas részarányt képviselt, itt dolgozott az alkalmazásban állók 22%-a. A pécsi, a debreceni és a szegedi kiugró hányadok a hasonló méretű nagyvárosokban az oktatás jelentős, 15%-os részarányát eredményezték, szemben az országra jellemző 8%-os részesedéssel. A termelő ágazatok közül Pécsett is a feldolgozóipar a legnagyobb foglalkoztató, az országoshoz hasonlóan az alkalmazásban állók 22%-a ebben az ágazatban tudott elhelyezkedni. A teljes munkaidőben foglalkoztatottak havi bruttó átlagkeresete Pécsett 214,2 ezer forintot ért el, a nagyvárosok átlagában ennél valamivel kevesebb, 206,8 ezer forint, az ország egészében is ehhez hasonló érték, 207 ezer forint volt jellemző 2008-ban. Pécsett a férfiak jövedelme közel tizedével átlag feletti, a nőké hasonló mértékben az alatti volt.

Szobor a Zsolnay gyár udvarán

A teljes munkaidőben foglalkoztatottak létszáma és havi bruttó átlagkeresete, 2008

Megnevezés	Férfi	Nő	Összesen
Létszám, fő			
Pécs	20 317	20 972	41 289
Százezer főnél népesebb vidéki városok	172 928	161 541	334 469
Ország összesen	1 153 680	1 083 829	2 237 510
Bruttó átlagkereset, forint			
Pécs	232 797	196 119	214 167
Százezer főnél népesebb vidéki városok	225 341	186 864	206 758
Ország összesen	226 320	186 449	207 007

A nyilvántartott álláskeresők száma 2008-ban 5057 főt tett ki, 49%-uk a férfiak, 51%-uk a nők közül nem tudott elhelyezkedni. Ezek az arányok lényegében megegyeznek a hasonló méretű vidéki városokban számítottal. Pécssett az álláskeresők 44%-a több mint fél éve próbált elhelyezkedni a vizsgált évben, a nagyvárosok átlagában és az ország egészét tekintve a fenti hányad még magasabb, a munkanélküliek valamivel több mint fele keresett már tartósan állást. Pécssett az álláskeresők mintegy háromtizede legfeljebb általános iskolát végzett, hattizedük közép-, tizedük pedig felsőfokú végzettséggel rendelkezett, ugyancsak tizedüket adták a pályakezdekők. Az álláskeresők munkavállalási korú népességhez viszonyított aránya Pécssett 4,9%-os volt, ami valamivel alacsonyabb, mint a vidéki városokat jellemző 5,2%-os mutató, és jelentősen elmaradt az országos 7,3%-os rátától.

A kereskedelmi szálláshelyek fontosabb mutatói, 2009

Megnevezés	Szálláshelyek száma	Ebből: szállodák	Férfőhelyek száma	Ebből: szállodai férfi-helyek	Ezer lakosra jutó			
					vendégek száma	ebből: külföldiek	vendégéjszakák száma	ebből: külföldi
Pécs	48	15	3 061	1 243	629	128	1 192	284
Százezer főnél népesebb vidéki városok	290	108	27 678	9 637	558	171	1 128	379
Ország összesen	2 830	856	289 396	115 558	699	316	1 823	900

Pécsett 2009 júliusában 48 kereskedelmi szálláshely 3061 férőhellyel várta a vendégeket, ezen belül 15 volt a szállodák és 1243 a szállodai férőhelyek száma. A kereskedelmi szálláshelyek kapacitásában a vidéki nagyvárosok közül Debrecen, Szeged és Miskolc is megelőzte, ennek ellenére egészen 2006-ig a legjelentősebb vidéki városnak bizonyult a kereskedelmi szálláshelyek vendégszáma alapján. A legfrissebb adatok szerint azonban a vezető helyet Debrecen vette át. Pécsett 2009-ben közel 100 ezer vendég fordult meg, akik 187 ezer vendégéjszakát tölthettek el a városban. Az érdeklődés különösen a belföldiek részéről volt nagy, akik a vendégek négyötödét tették ki. A város idegenforgalmi mutatói elsősorban amiatt romlottak, hogy az elmúlt évtizedben jelentősen visszaesett a külföldi vendégek és a hozzájuk köthető vendégéjszakák száma.

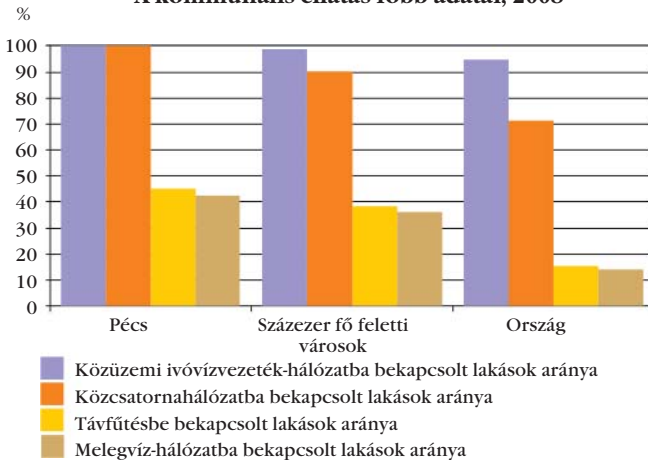
Ennek ellenére az ezer lakosra jutó vendégek és vendégéjszakák számában felülmúlta a vidéki nagyvárosok átlagát, igaz, a külföldi vendégforgalom mutatóiban már jócskán elmaradt attól.

Pécs egyik turisztikai vonzereje a Pannon Borrégió részét képező Pécsi borvidék, mely a Mecsek-hegység északi szelektől védett déli lejtőiről kiterjed a Szederkény és Mohács környéki szelíd dombokra, valamint a Zselic délkeleti lankáira. A borvidék három körzetéhez – a pécsihez, a versendihez és a szigetvárihoz – 33 település tartozik 740 hektár szőlőterülettel. Zömmel fehérbort termelnek, a fő fajták az olaszrizling, a chardonnay, a cirfandli, a rajnai rizling, a zöld veltelini és a rizlingszilváni.

Pécs közel 157 ezres népességének 2008. év végén mintegy 69 ezer lakás szolgált otthonául. A pécsiek valamivel kevésbé zsúfolt körülmények között élnek, mint az ország, illetve a hasonló nagyságú vidéki városok lakosai általában, száz lakásra itt ugyanis 226 lakó jutott, ami alacsonyabb az említett átlagoknál. A város lakásállományának több mint felét a lakótelepi lakások teszik ki. Általánosságban a közművekkel való ellátottságáról elmondható, hogy az szélesebb körű, mint az ország egészében vagy a százezer főnél népesebb vidéki városokban. Vezetékes ivóvízzel és közcsatorna-hálózattal az összes lakás rendelkezik. Az átlagosnál nagyobb a távfűtéssel és meleg vízzel ellátott lakások hányada is, ami a lakótelepi otthonok magas arányával függ össze, a panelházakban ugyanis e szolgáltatás úgyszólván mindenütt jelen van.

A kommunális ellátás főbb adatai, 2008

Pécssett a tömegközlekedést helyi autóbusszjáratok biztosítják, amelyek 69 útvonalon, összesen 161 km hosszú hálózattal kötik össze az egyes városrészeket. A helyi közlekedésben részt vevő autóbusszok száma az utóbbi években nőtt. 2008-ban az év során megtett utaskilométerek ezer lakosra vetített száma meghaladta mind a százezer főnél nagyobb vidéki városok mutatóját, mind az országos átlagot. A helyi autóbussz-közlekedés forgalma ezzel együtt az elmúlt években visszaesett.

Takács Eszter

bena a többi hasonló városban számos múzeum, gyűjtemény, galéria várja a látogatókat, a leghíresebbek a Csontváry Múzeum, a Vasarely Múzeum, a Zsolnay Múzeum. 2008-ban a város 15 muzeális intézményében rendezett 142 kiállítást több mint 275 ezren tekintették meg, számuk ezer lakosonként mintegy 1760 főt tett ki, ami duplája a vidéki nagyvárosok átlagának.

A kultúra főbb mutatói, 2008

Megnevezés	Pécs	Százezer főnél népesebb vidéki városok	Ország összesen
A települési könyvtárak száma	3	19	1 429
A települési könyvtárak egységeinek száma ezer lakosra	7 066	5 747	4 281
Egy olvasóra jutó kölcsönzött könyvtári egység	24,4	19,5	18,3
Mozilőadások száma	20 630	129 039	472 427
Mozilátogatások száma ezer lakosra	2 141	2 123	1 164
Muzeális intézmények száma	15	78	638
Múzeumi kiállítások száma	142	578	3 910
Múzeumi látogatók száma ezer lakosra	1 759	858	1 014
Közművelődési intézmények száma	29	140	3 458
Kulturális rendezvényeken részt vevők száma ezer lakosra	3 976	2 400	2 508

Pécs 2010-ben Európa egyik kulturális fővárosa (EKF). Az EKF-programok népszerűsítésére pécsi kötődésű, széles körben ismert nevű nagyköveteket neveztek ki, mint például az Európa-szerte híres Pannon Filharmonikusokat, a 2010-ben Magyar Kupát és bajnokságot is nyert MIZO Pécs 2010 női kosárlabdacsapatot és a Mecsek Táncegyüttest. Az EKF keretein belül megvalósuló beruházások (a Zsolnay Kulturális Negyed, a Konferencia- és Koncertközpont, a Dél-Dunántúli Regionális Könyvtár

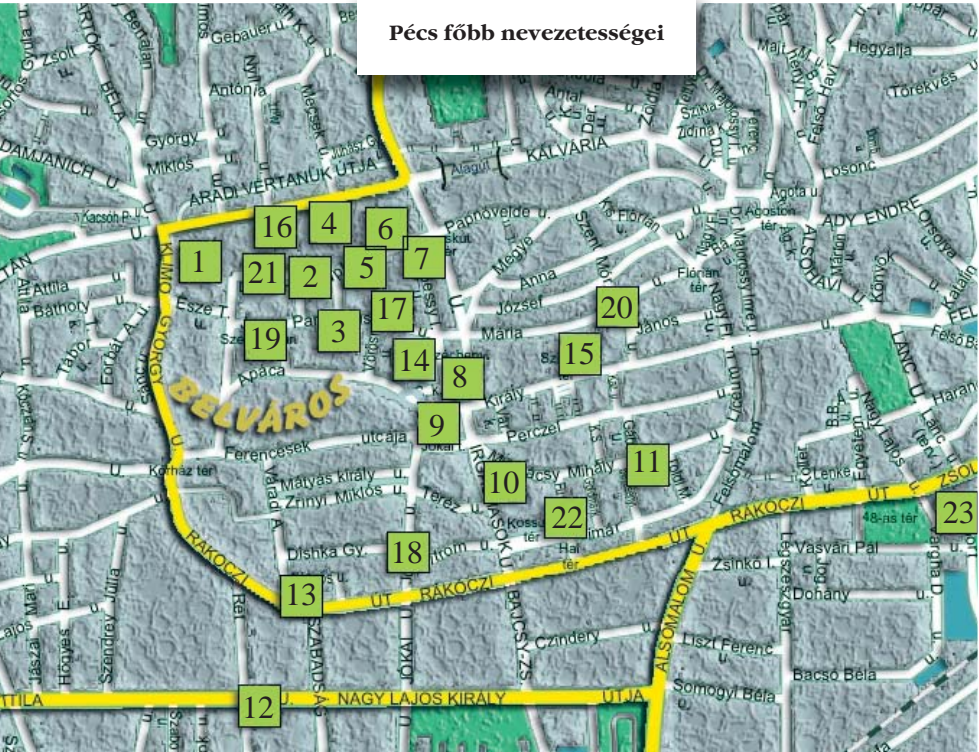
Pannon Filharmonikusok

és Tudásközpont, a Nagy Kiállítótér) alapjául szolgálnak annak, hogy Pécs a jövőben még hangsúlyosabb szerepet töltsön be az ország kulturális életében.

*MIZO Pécs 2010
női kosárlabdacsapat*

Pécs főbb nevezetességei

1 Püspöki Pincemúzeum, Barbakán

2 Dóm Múzeum, Péter-Pál sírkamra, Korsós sírkamra, Középkori egyetem

3 Csontváry Múzeum

4 Mecseki Bányászati Múzeum

5 Nemes Endre Múzeum

6 Vasarely Múzeum

7 Amerigo Tot Múzeum, Zsolnay Múzeum

8 Régészeti Múzeum, Nádor szálló, Városi bíróság, Városháza, Megyeháza, Gázi Kázmír pásztor dzsámija

9 Szerescsen Patika Múzeum

10 Gránátalma Múzeum patika, Zsolnay-kút

11 PTE Orvostörténeti Múzeum

12 Bányatörténeti Múzeum és Könyvtár

13 Néprajzi Múzeum

14 Művészetek és Irodalom Háza

15 Pécsi Nemzeti Színház, Dominikánus Ház

16 Várfalsetány, Cella Septichora

17 Lakatok, Egyetemi Könyvtár

18 Tüke díszkút, Postapalota

19 Civil Közösségek Háza, Ókeresztény Mauzóleum

20 Bóbita Bábszínház

21 Székesegyház

22 Zsinagoga

23 Pécsi Konferencia- és Koncertközpont, Dél-Dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpont

AT	Ausztria
BE	Belgium
BG	Bulgária
CY	Ciprus
CZ	Csehország
DE	Németország
DK	Dánia
EE	Észtország
ES	Spanyolország
FI	Finnország
FR	Franciaország
GR	Görögország
HU	Magyarország
IE	Írország
IT	Olaszország
LT	Litvánia
LU	Luxemburg
LV	Lettország
MT	Málta
NL	Hollandia
PL	Lengyelország
PT	Portugália
RO	Románia
SE	Svédország
SI	Szlovénia
SK	Szlovákia
UK	Egyesült Királyság

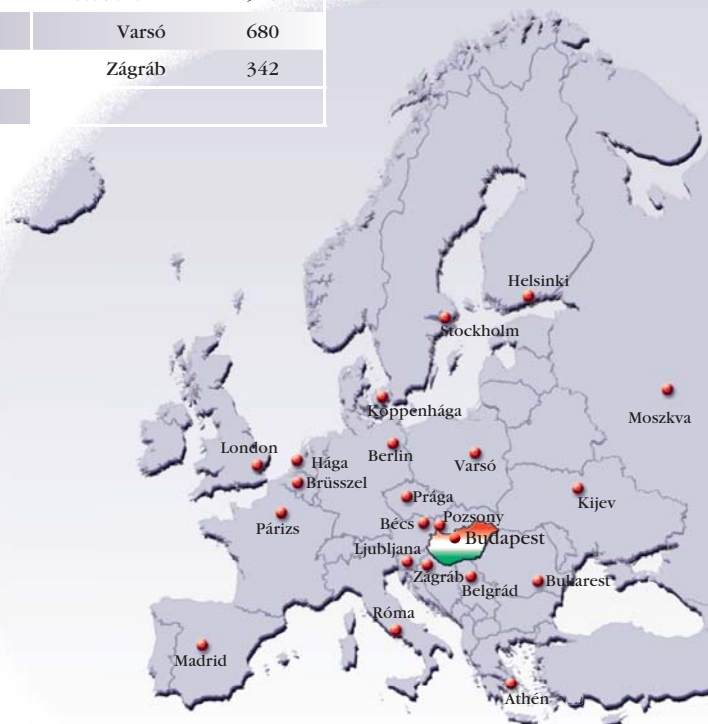
ÁLTALÁNOS JELZŐSZÁMOK

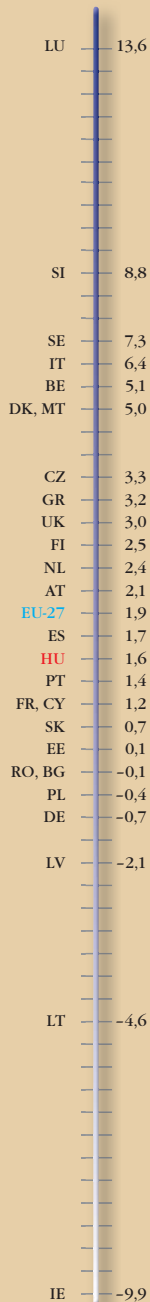
Hivatalos megnevezés	Magyar Köztársaság
Főváros	Budapest
Hivatalos nyelv	magyar
Területe, km ²	93 030
Népesség, ezer fő	10 031
Népsűrűség, fő/km ²	108
Országgyűlési képviselők száma	386
Európai parlamenti képviselők száma	22
Legmagasabb pontja, m	Kékes, 1014
Leghosszabb folyói, km	Duna, 417, Tisza, 596
Legnagyobb tava, km ²	Balaton, 594
Termásvíz-források száma	1289
Gyógyfürdők száma	270
Világörökségi helyszínek száma	8
Védett természeti területek száma	1505
területe, ezer hektár	884
Autópályák hossza, km	911
Legnagyobb légikikötő	Ferihegy
Pénznem	forint (HUF)

Budapest és néhány európai nagyváros közötti távolság közúton (km)

Athén	1570	London	1670
Bécs	250	Madrid	2620
Belgrád	400	Moszkva	1980
Berlin	910	Párizs	1460
Brüsszel	1370	Pozsony	194
Bukarest	830	Prága	570
Hága	1450	Róma	1250
Helsinki	2570	Stockholm	1920
Kijev	1155	Varsó	680
Koppenhága	1290	Zágráb	342
Ljubljana	432		

NÉPESSÉG, NÉPMOZGALOM

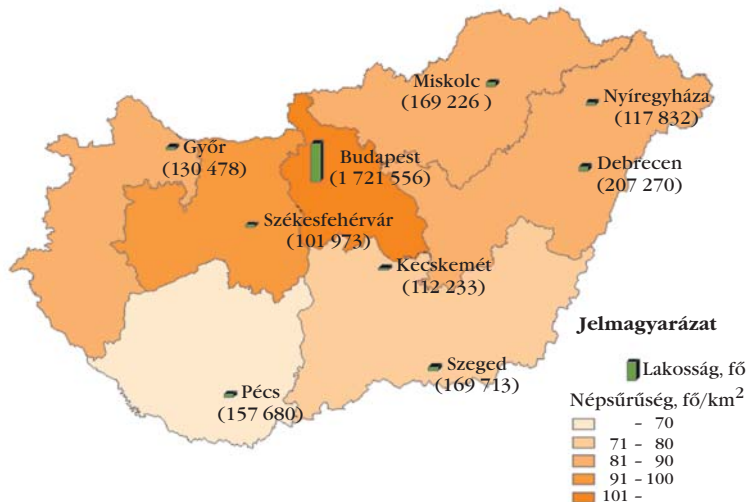
Főbb népesedési adatok

Megnevezés	2001	2008	2009	2010
	év elején			
Férfiak, ezer fő	4 851	4 769	4 763	4 757
Nők, ezer fő	5 349	5 276	5 268	5 257
Összesen, ezer fő	10 200	10 045	10 031	10 014
Ezer férfira jutó nő	1 103	1 106	1 106	1 105
A népesség megoszlása a település jellege szerint^{a)}, %				
Budapest	17,2	16,9	17,1	17,2
Többi város	52,0	52,1	52,2	52,2
Község	30,8	31,0	30,7	30,6
Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárok				
Létszám, ezer fő	110	175	184	198
Ebből: állampolgárság szerinti megoszlás, %				
román	38	38	36	37
ukrán	8	10	10	9
német	7	8	9	9
szerb ^{b)}	12	10	9	9
kínai	5	6	6	6
szlovák	1	3	3	3

a) A 2010. január 1-jei közigazgatási besorolás szerint.

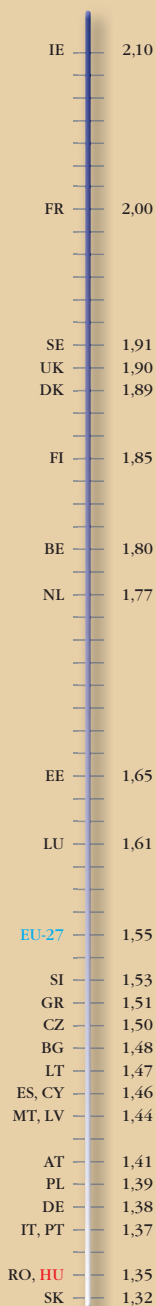
b) Montenegróikkal együtt.

Magyarország legnagyobb városainak lakossága és a régiók népsűrűsége, 2010. január 1.

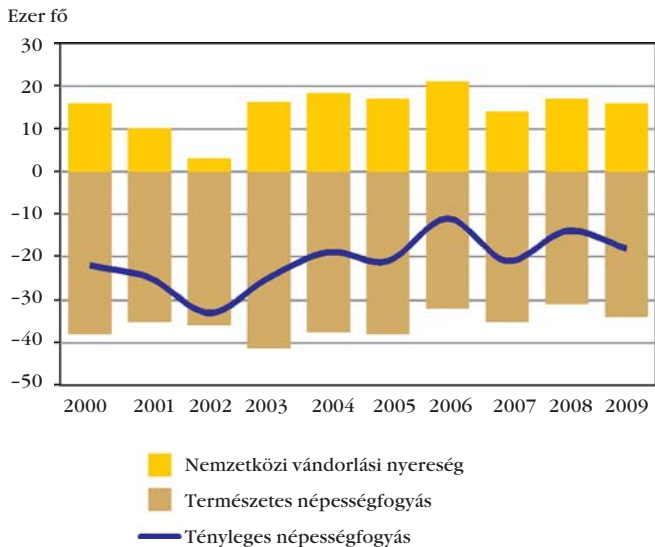

Főbb népmozgalmi adatok

Megnevezés	2001	2007	2008	2009
Ezer lakosra jutó				
élveszületés	9,5	9,7	9,9	9,6
halálozás	13,0	13,2	13,0	13,0
házasságkötés	4,3	4,1	4,0	3,7
válás	2,4	2,5	2,5	2,4
Csecsemőhalandóság (ezer élveszülöttre)	8,1	5,9	5,6	5,1
Házasságon kívül született gyermek aránya, %	30,3	37,5	39,5	40,8
Teljes termékenységi arányszám	1,31	1,32	1,35	1,33
Születéskor várható átlagos élettartam, év	72,3	73,3	73,8	74,0
férfiak	68,2	69,2	69,8	70,1
nők	76,5	77,3	77,8	77,9

A népességszámot formáló tényezők

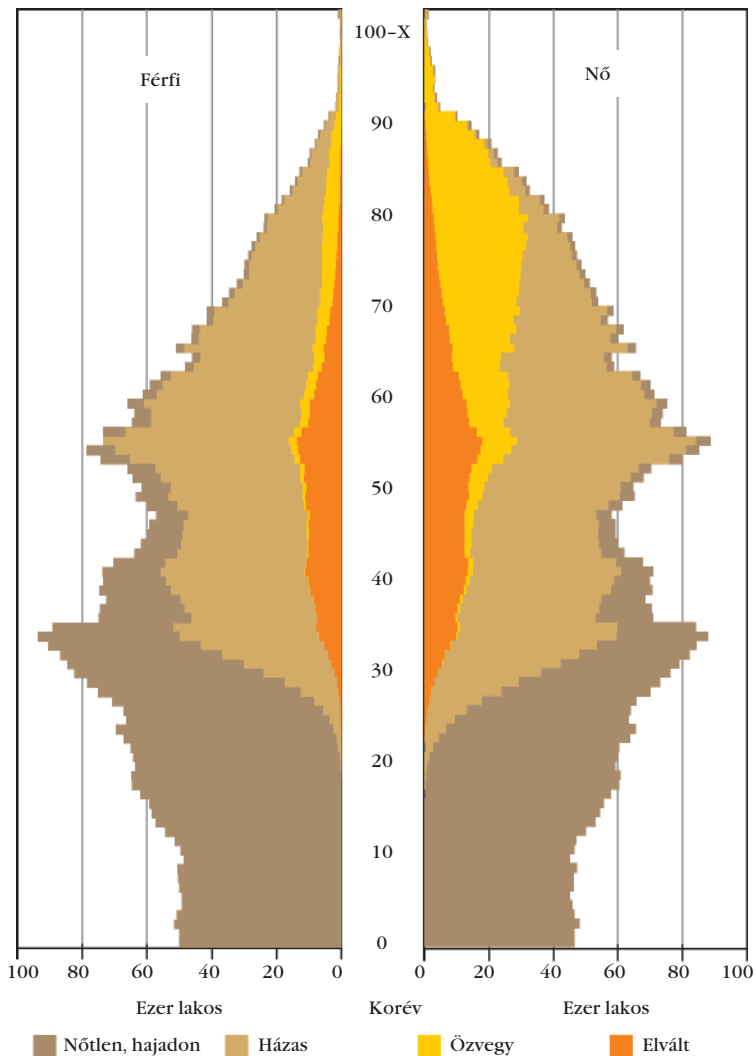

A népesség korösszetétele, eltartottsági ráta

(%)

Megnevezés	2001	2008	2009	2010
	év elején			
Idősek a gyermekkorúak százalékában	91,3	107,6	109,9	112,6
Korösszetétel				
14 évesek és fiatalabbak	16,6	15,0	14,9	14,7
15-64 évesek	68,3	68,8	68,8	68,6
65 évesek és idősebbek	15,1	16,2	16,4	16,6
A 15-64 évesekhez viszonyítva				
Gyermeknépesség	24,3	21,8	21,6	21,5
Idős népesség	22,2	23,5	23,8	24,2

A népesség száma nem, életkor és családi állapot szerint, 2009. január 1.

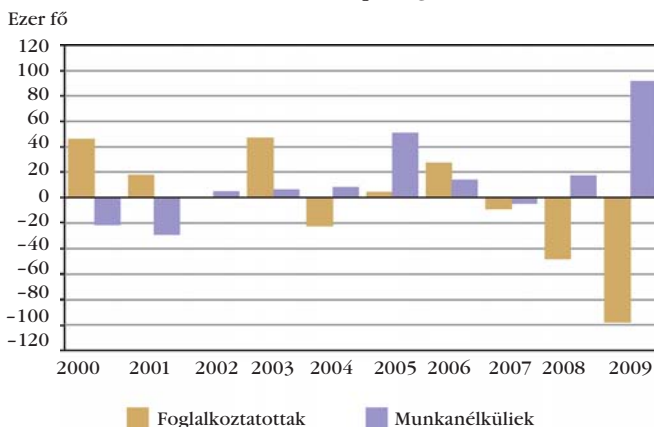

FOGLALKOZTATOTTSÁG, MUNKANÉLKÜLISÉG

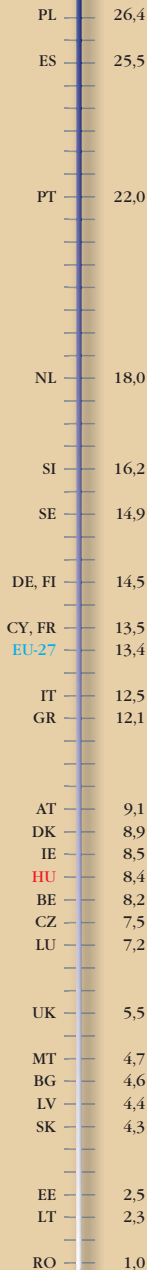
A foglalkoztatottság és a munkanélküliség főbb jellemzői
(a 15-64 éves népességén belül)

Megnevezés	2007	2008	2009
Foglalkoztatottság			
Foglalkoztatottak száma, ezer fő	3 897,0	3 849,1	3 751,3
Foglalkoztatási arány, %	57,3	56,7	55,4
férfiak	64,0	63,0	61,1
nők	50,9	50,6	49,9
Részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya, %	3,9	4,3	5,2
Határozott idejű munkaszerződéssel rendelkezők aránya az alkalmazottakon belül, %	7,3	7,8	8,4
Munkanélküliség			
Munkanélküliek száma, ezer	311,7	328,8	420,3
Munkanélküliségi ráta, %	7,4	7,9	10,1
férfiak	7,2	7,7	10,3
nők	7,7	8,1	9,8

A foglalkoztatottak és a munkanélküliek számának változása az előző évhez képest
(a 15-64 éves népességén belül)

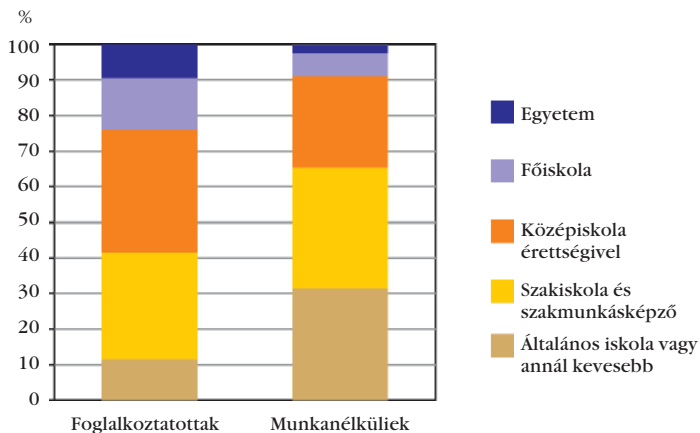
A határozott idejű munkaszerződéssel rendelkezők aránya 2009-ben, %

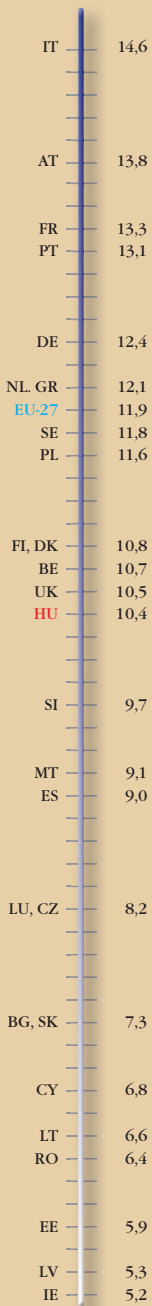

A foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak szerint, 2009
(a 15–64 éves népességen belül)

Ágazat	Ezer fő	Változás az előző évhez képest	A nők aránya
		százalék	
Mezőgazdaság	173,5	+3,9	26,1
Ipar	883,2	-5,9	35,7
Ebből:			
feldolgozóipar	791,3	-6,9	37,5
energiaipar	38,7	+15,0	20,6
Építőipar	291,2	-6,4	7,3
Kereskedelem, gépjárműjavítás	546,2	-4,8	53,1
Szállítás, raktározás	253,6	-1,6	25,9
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	151,7	-2,8	55,2
Információ, kommunikáció	90,4	-6,0	32,3
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	95,2	+2,1	67,9
Ingtatlanügyletek	19,6	-1,7	53,8
Közigazgatás, egészségügy, oktatás, egyéb közösségi szolgáltatás	996,9	+0,6	68,0
Nemzetgazdaság összesen	3 751,3	-2,5	46,0

A foglalkoztatottak és a munkanélküliek megoszlása legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2009

JÖVEDELEM, FOGYASZTÁS

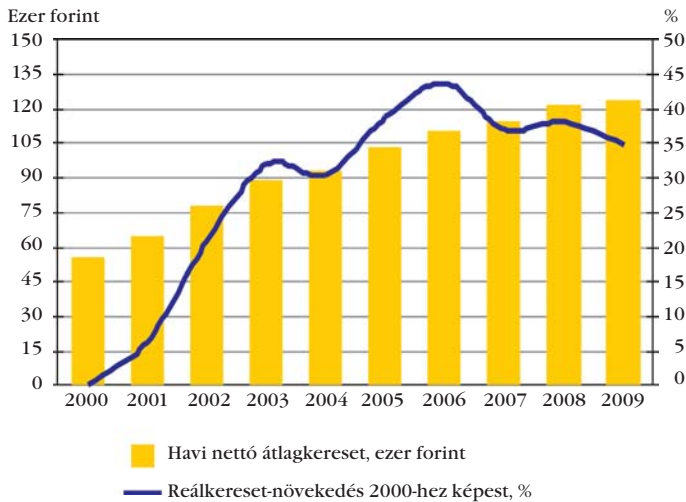
JÖVEDELEM

Jövedelemalakulás

(előző év = 100,0)

Megnevezés	2006	2007	2008	2009
Egy főre jutó reáljövedelem	102,5	95,7
Egy keresőre jutó reálbér	103,6	95,4	100,8	97,6
Egy ellátottra jutó nyugdíj reálértéke	104,5	99,8	103,4	94,6
Természetbeni társadalmi jövedelem volumene	101,8	91,3	98,8	96,7

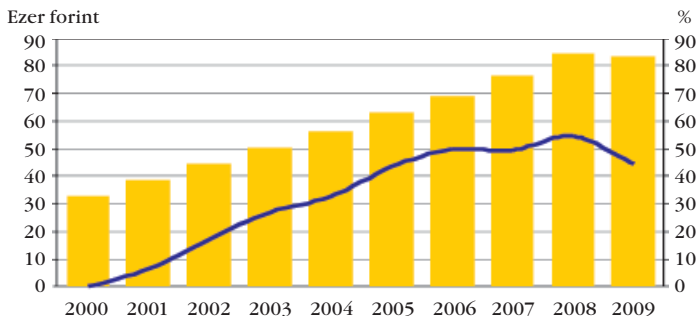
Keresetek

Havi átlagkereset állományfőcsoportok szerint

Megnevezés	2007	2008	2009
Bruttó átlagkereset, forint			
Fizikai foglalkozásúak	122 643	130 744	131 773
Szellemi foglalkozásúak	255 601	274 583	270 527
Nemzetgazdaság összesen	185 017	198 741	199 775
Nettó átlagkereset, forint			
Fizikai foglalkozásúak	85 455	90 503	91 764
Szellemi foglalkozásúak	146 902	157 064	157 715
Nemzetgazdaság összesen	114 282	121 969	124 086

Havi átlagnyugdij

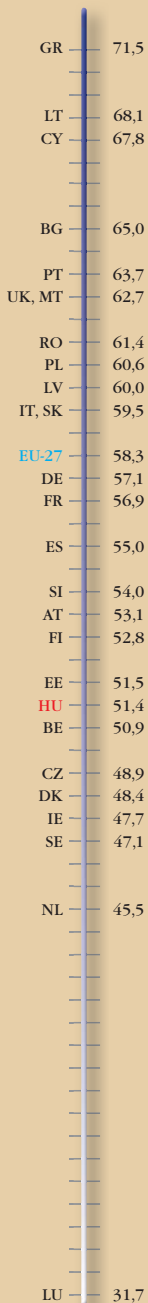

- Az ellátás összege, ezer forint
- Reálnyugdij-növekedés 2000-hez viszonyítva, %

Nyugdij és családi támogatások, 2009

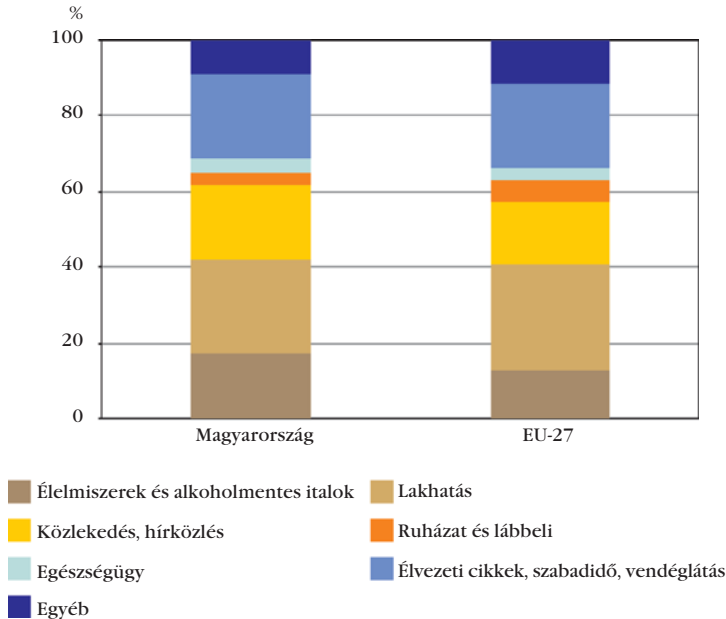
Megnevezés	Nyugdij	Gyes	Gyed	Családi pótlék
Ellátásra fordított kiadás, milliárd forint	2 991,1	64,2	89,8	366,7
a GDP százalékában	11,5	0,2	0,3	1,4
Ellátásban részesülők átlagos száma, ezer	2 989,0	174,2	95,1	1 245,9 ^{a)}
Az ellátás havi átlagos összege, forint	83 393	30 716	78 725	24 524 ^{b)}

a) Családok száma. - b) Egy családra számítva.

FOGYASZTÁS

**A háztartások fogyasztásának szerkezete
Magyarországban és az unióban, 2008**

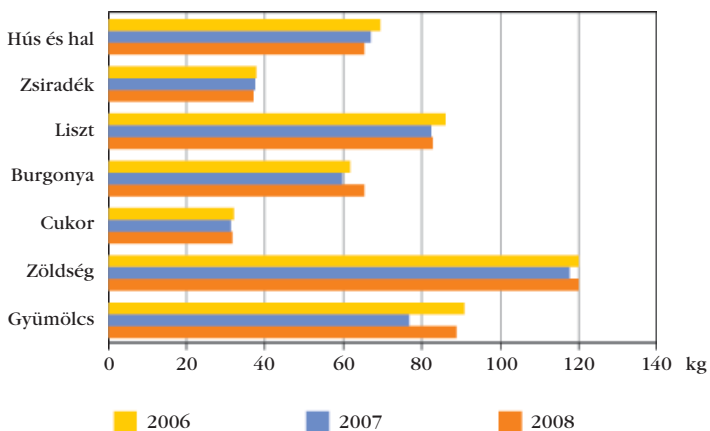
A háztartások végső fogyasztásának alakulása

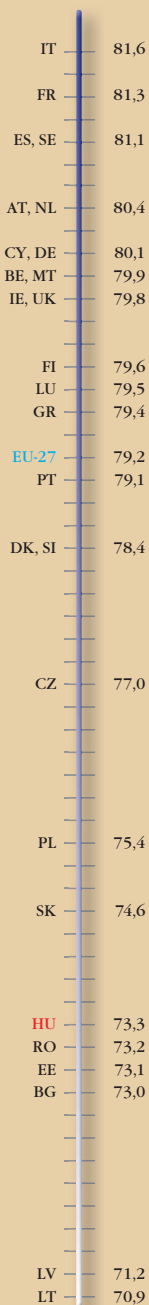
Megnevezés	2007	2008	2009	
	volumen, előző év=100,0			megosztás, %
Háztartások fogyasztási kiadása	100,3	99,5	92,4	79,4
Természetbeni társadalmi juttatás (kormányzattól)	90,0	98,8	96,9	18,0
Természetbeni társadalmi juttatás (nonprofit intézményektől)	101,7	99,3	95,5	2,6
Összesen	98,4	99,4	93,3	100,0

Száz háztartásra jutó tartós fogyasztási cikk, 2008

Tartós fogyasztási cikk	Gyermek-telen háztartások	Gyermekes háztartások	Legalsó jövedelmi tízed	Legfelső jövedelmi tízed	Összesen
Mikrohullámú sütő	81	93	75	90	85
Mosógép, automata és félautomata	80	89	66	93	83
Személygépkocsi	48	73	35	73	56
DVD	37	77	57	54	50
CD-lejátszó	27	53	27	48	36
Digitális fényképezőgép	20	42	13	44	27
Takarítógép	9	15	6	14	11
Mosogatógép	6	14	5	15	9
Házimozi berendezés	6	15	11	10	9
Légkondicionáló	3	4	1	9	3

Egy főre jutó átlagos élelmiszer-fogyasztás

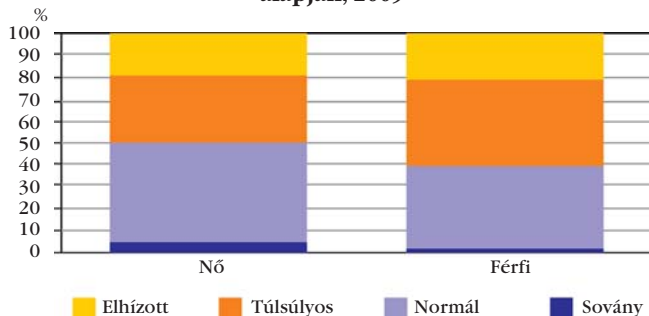

EGÉSZSÉGÜGY

Egészségügyi alapellátás, fekvőbeteg-ellátás

Megnevezés	2006	2007	2008
Alapellátás			
Egy háziorvosra, házi gyermekorvosra jutó lakos, fő	1 535	1 540	1 529
Egy háziorvos rendelésén évente megjelent beteg	11 455	9 702	10 163
Egy háziorvos által évente lakáson meglátogatott beteg	840	583	593
Egy háziorvosra jutó szakrendelésre irányítás	1 826	2 005	2 212
Egy háziorvosra jutó kórházba utalás	87	84	87
Egy ápolónőre jutó látogatások évente	486	386	370
Egy betegre jutó otthoni szakápolói vizitek száma	29	31	30
Egy gyógyszerártra jutó lakos	4 835	4 507	4 270
Fekvőbeteg-ellátás			
Működő kórházi ágyak, tízezer lakosra	79	72	71
Az aktív ágyak aránya, %	75	62	62
Ápolási napok száma, millió	21,6	19,3	20,1
Ápolás átlagos tartama, aktív osztályon, nap	6,1	5,6	5,5
Ápolás átlagos tartama, krónikus osztályon, nap	32,2	27,0	27,4
Elbocsátott betegek száma, ezer	2 716	2 423	2 508
Egynapos kórházi ellátás, ezer eset	58,5	88,4	121,9

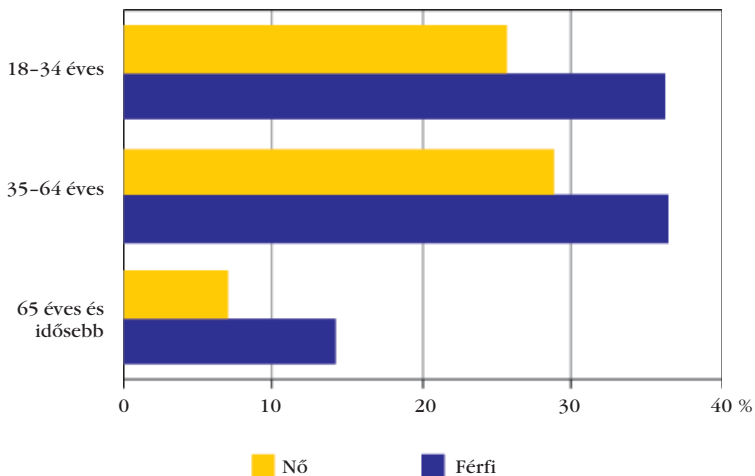
A 18 éves és idősebb népesség megoszlása a testtömegindex alapján, 2009

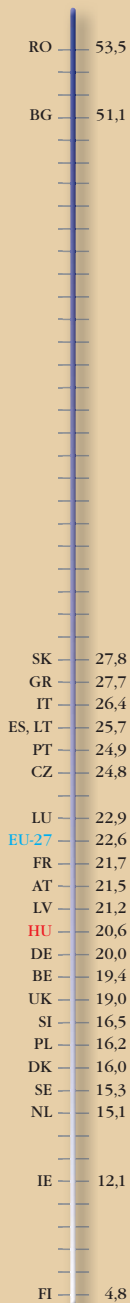

A járóbeteg-szakellátás leglátogatottabb rendelései, 2008

Szakmafőcsoport	Megjelenési esetek	Beavatkozások	Teljesített szakorvosi munkaórák
	száz lakosra jutó száma		
Belgyógyászat	38	109	13
Csecsemő- és gyermekgyógyászat	16	74	8
Fizioterápia	64	323	1
Fogászat	71	216	47
Fül-, orr-, gégegyógyászat	21	83	5
Laboratóriumi diagnosztika	121	1 445	7
Neurológia	12	83	5
Reumatológia	33	148	7
Sebészet	26	80	7
Szemészet	24	145	7

Rendszeresen dohányzók aránya, 2009

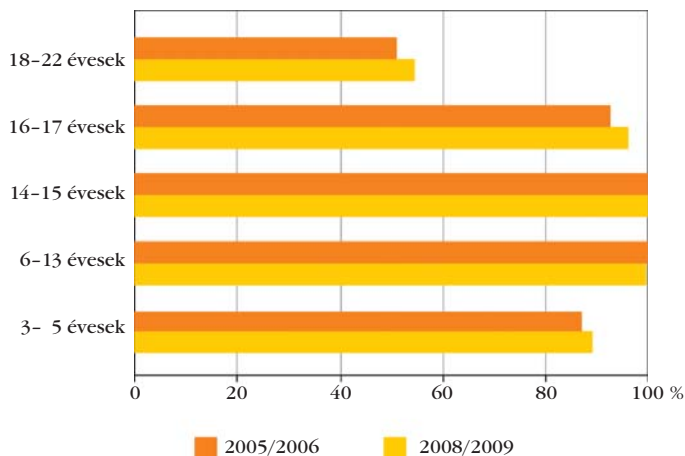
OKTATÁS

A 2009/2010. tanév adatai

Megnevezés	Óvoda	Általános iskola	Szakiskola	Középiskola	Felsőfokú oktatás
Nappali tagozatosok száma, ezer	328,6	773,5	138,6	443,0	242,7
Ebből:					
leányok aránya, %	48,1	48,2	36,8	52,6	53,2
állami, önkormányzati intézményben tanulók aránya, %	93,9	91,9	84,7	79,4	88,3
Egy csoportra jutó tanuló	22,8	20,3	22,5	27,4	x
Egy pedagógusra jutó tanuló	11,0	10,4	13,4	11,6	16,9 ^{a)}

a) Az összes hallgatóhoz viszonyítva.

A nappali tagozaton tanulók aránya a megfelelő korúak százalékában

A felsőfokú alap- és szakképzésben részt vevő hallgatók képzési területenként*

(%)

Megnevezés	2001/2002	2009/2010
Egészségügy, szociális gondoskodás	8,1	9,5
Gazdaság és irányítás	21,4	24,1
Humán tudományok	7,4	8,1
Informatika	3,5	3,2
Jog	5,6	4,9
Mezőgazdaság	3,6	2,5
Műszaki tudományok	13,9	15,8
Művészetek	1,5	2,1
Szolgáltatás	8,7	9,4
Tanárképzés, oktatástudomány	15,1	6,9
Társadalomtudományok	9,5	9,7
Természettudományok	1,7	3,7
Összesen	100,0	100,0

* Az egyetemi, főiskolai és osztatlan képzésben részt vevőkkel együtt.

Oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások

(%)

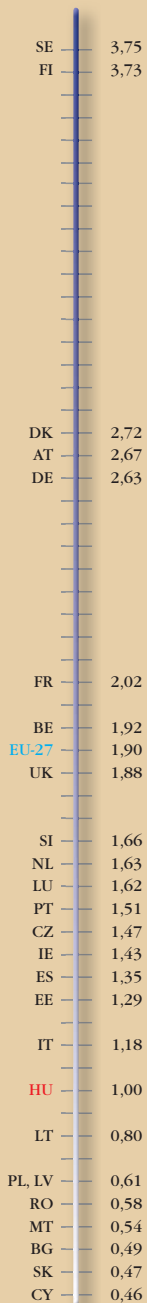
Megnevezés	2007/2008	2008/2009	2009/2010
Az általános iskolások közül			
napközi otthoni ellátásban részesül	41,4	42,8	44,0
étkeztetésben részesül	64,3	65,4	67,4
A szakiskolások közül kollégiumban lakik	10,1	9,7	8,4
A középiskolásokból kollégiumban lakik	10,3	9,8	9,4
étkeztetésben részesül	21,3	20,8	20,1
ösztöndíjas	2,1	2,2	1,9
A felsőfokú alap- és mesterképzésben tanulók közül ^{a)} kollégiumban lakik	20,2	20,1	19,4

a) Az egyetemi, főiskolai és osztatlan képzésben résztvevőkkel együtt.

Érettségizettek, diplomások

(%)

Megnevezés	2006	2007	2008
Érettségizettek a 18 évesek közül	62,0	62,9	54,2
Oklevelet szerzettek a 22 évesek közül	23,1	21,5	22,0
A 20–24 évesek közül legalább középfokú végzettségű	82,9	84,0	83,6
A 25–64 évesek iskolai végzettség szerint			
Legfeljebb alapfokú végzettségű	21,9	20,8	20,3
Legalább középfokú végzettségű	78,1	79,2	79,7
Felsőfokú végzettségű	17,7	18,0	19,2

TUDOMÁNY

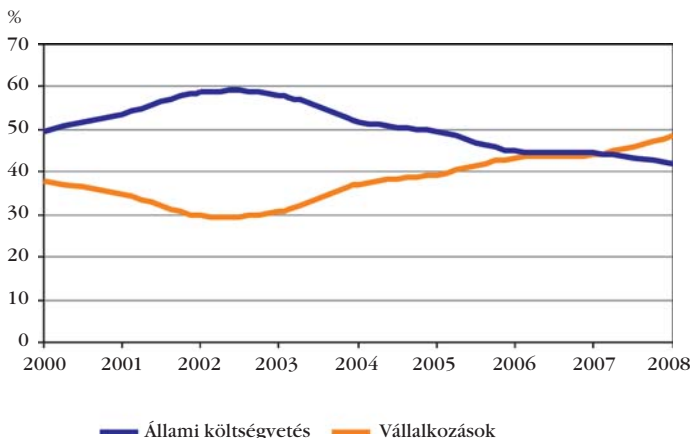
A kutatás-fejlesztés adatai kutatóhelyek szerint, 2008

Megnevezés	Államháztartási szektor	Felsőoktatási szektor	Vállalkozási szektor	Összesen
Ráfordítások, millió forint ^{a)}	62 314	58 704	140 042	266 388
Dolgozók tényleges létszáma, fő	9 996	26 240	14 043	50 279
Kutatók tényleges létszáma, fő	5 750	18 581	9 408	33 739
Nők aránya a kutatók között, %	38,2	36,8	22,3	33,0
Száz kutatóra jutó magyar nyelvű cikk ^{b)} , db	97	180	11	87
Száz kutatóra jutó idegen nyelvű cikk ^{b)} , db	94	149	5	74

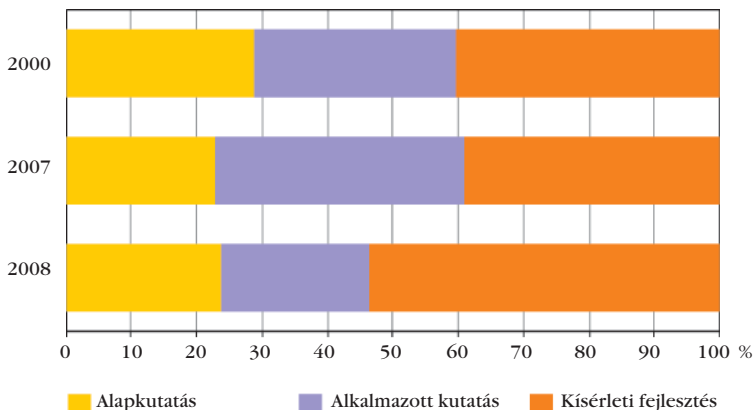
a) Tartalmazza a tudományos fokozattal rendelkezők tiszteletdíjára, illetménykiegészítésére és ösztöndíjasok illetményére költségvetési forrásból kifizetett összegeket is.

b) A jelzett mutatók az ún. számított létszám - a teljes munkaidőben K+F tevékenységet végző dolgozókra vetített létszám - alapján készültek.

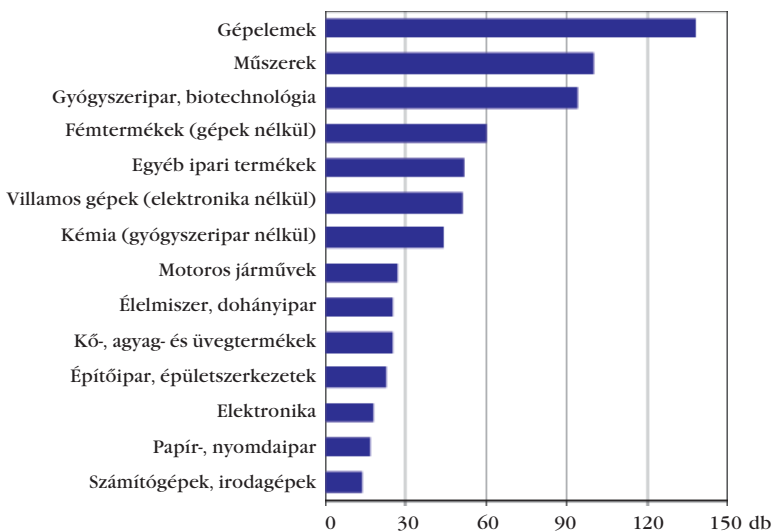
K+F ráfordításokból a vállalkozások és az állami költségvetés által finanszírozott hányad

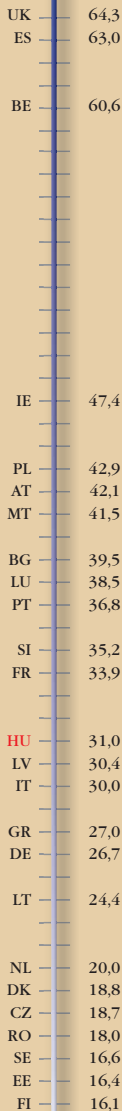
A K+F ráfordítások felhasználása

A szabadalmi bejelentések száma szakterület szerint, 2009*

* Forrás: Magyar Szabadalmi Hivatal.

KULTÚRA, SPORT

A kulturális élet néhány mutatója

Megnevezés	2007	2008	2009
Kiadott könyvek száma	13 239	14 447	12 841
Kiadott könyvek példányszáma, ezer	42 629	42 507	36 024
Mozilátogatás ezer lakosra	1 085	1 164	1 067
Színházlátogatás ezer lakosra ^{a)}	403	406	441
Hangverseny-látogató ezer lakosra ^{b)}	40	95	114
Múzeumlátogatás ezer lakosra	1 111	1 014	949

a) 2009-től bővült az alternatív színházakkal.

b) 2008-tól bővült az adatszolgáltatók köre.

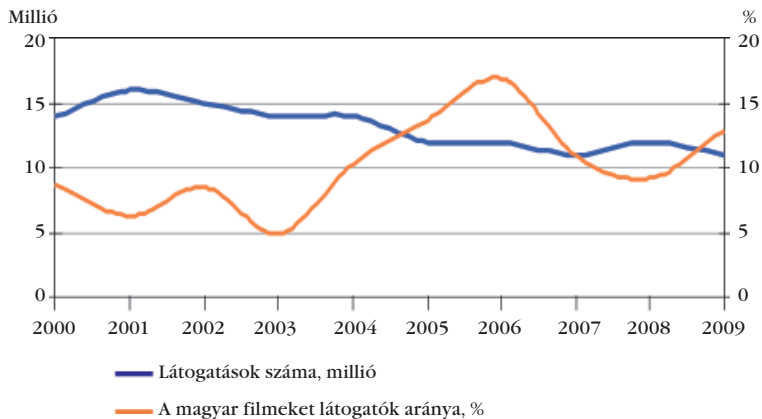
Könyvek a szerző nemzetisége szerint

Megnevezés	2007	2008	2009	
	száma			előző év = 100,0
Kiadott könyv összesen	13 239	14 447	12 841	88,9
Ebből:				
magyar	8 828	10 092	9 281	92,0
amerikai (USA)	2 047	1 894	1 597	84,3
angol	726	649	533	82,1
német	567	605	485	80,2
francia	203	225	168	74,7
Ifjúsági és gyermekirodalom összesen	1 071	1 123	924	82,3
Ebből:				
magyar	394	399	373	93,5
amerikai (USA)	268	333	194	58,3
angol	110	133	121	91,0
német	141	108	81	75,0
francia	24	29	22	75,9

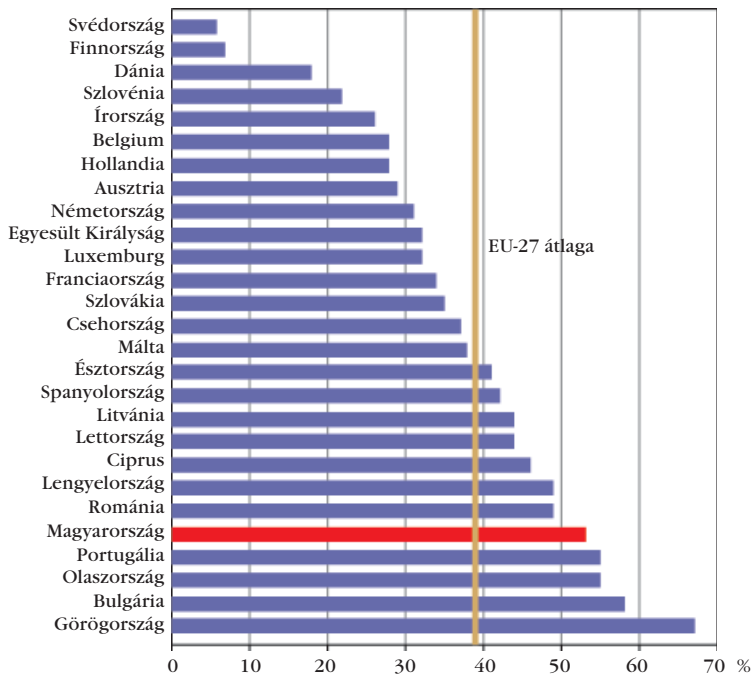
A színházak vendégszereplése, 2008

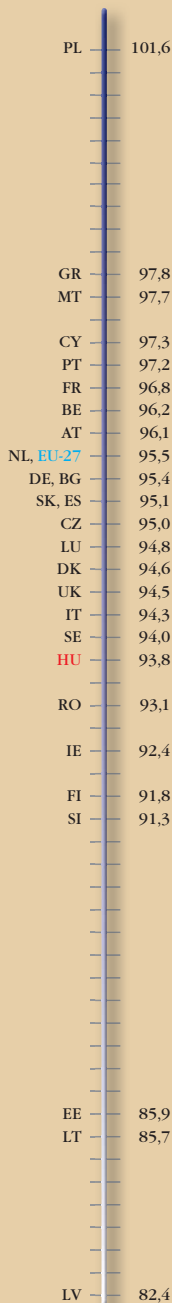
Megnevezés	Hazai színházak külföldön	Külföldi színházak Magyarországon
Országok száma	24	28
Előadások száma	347	274
Látogatók száma, ezer	98	46
Egy előadásra jutó látogató	284	169

Mozilátogatások

A saját bevallásuk szerint soha nem sportolók aránya*, 2009

GAZDASÁGI NÖVEKEDÉS, BERUHÁZÁSOK

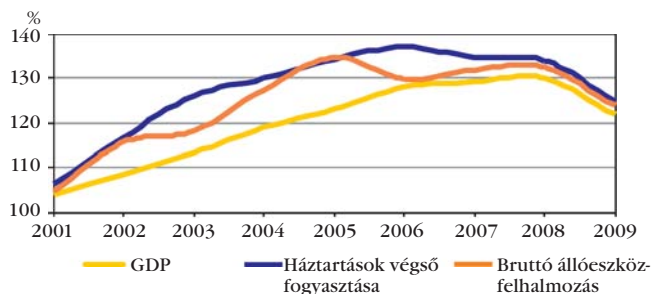
A bruttó hazai termék alakulása

(%)

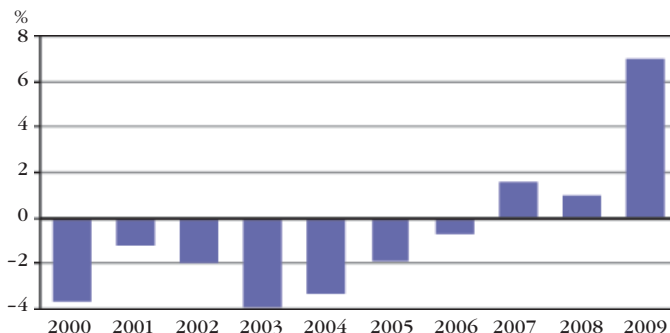
Nemzetgazdasági ág	Megoszlás, 2009 ^{a)}	Volumenváltozás az előző évhez képest		
		2007	2008	2009
GDP összesen	100,0	1,0	0,6	-6,3
Ebből:				
Mezőgazdaság, vad- és erdőgazdálkodás, halászat	3,0	-21,3	54,3	-17,5
Ipar	24,9	6,0	0,4	-15,9
Építőipar	4,8	-6,7	-3,6	-3,0
Kereskedelem, javítás, szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás	13,0	4,0	-2,5	-8,5
Szállítás, raktározás, posta, távközlés	8,2	5,1	0,8	-4,3
Pénzügyi közvetítés, ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás	23,6	0,5	-1,5	0,8
Közigazgatás, oktatás, egészségügyi, szociális ellátás	17,7	-3,9	-2,0	-1,0
Egyéb közösségi, személyi szolgáltatás	4,8	3,0	-5,8	-1,0
GDP belföldi felhasználása összesen	93,0	-1,2	0,7	-11,5
Ebből:				
háztartások végső fogyasztása	64,7	-1,6	-0,6	-6,7
közösségi fogyasztás	9,8	-4,3	-0,3	1,0
Végső fogyasztás összesen	74,5	-2,0	-0,6	-5,7
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	20,0	1,6	0,4	-6,5

a) A termelés esetében ágazatok összesen, alapáron = 100,0; a felhasználás esetében GDP összesen = 100,0.

A GDP és fő felhasználási tételeinek alakulása (2000 = 100)

Kiviteli (+), illetve behozatali (-) többlet a GDP arányában

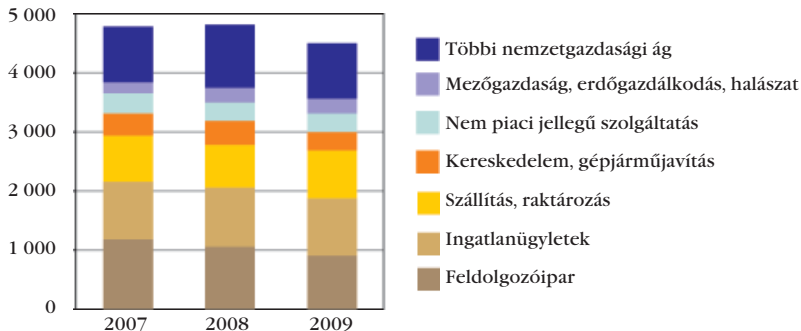
Külföldiek közvetlen tőkebefektetései Magyarországon és rezidensek befektetései külföldön (állományi értékek az év végén)

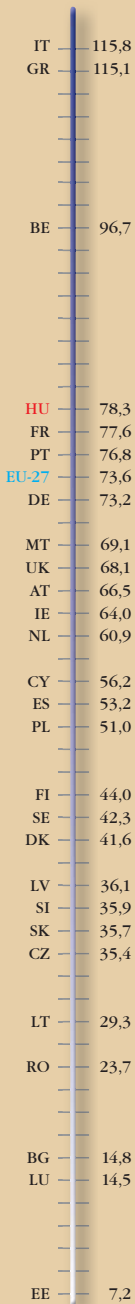
(milliárd forint)

Év	Külföldi tőkeállomány Magyarországon	Magyar tőkeállomány külföldön
2000	5 577	351
2006	13 635	2 291
2007	14 810	2 814
2008	15 161	3 095

A beruházási ráfordítások

Milliárd forint

EGYENSÚLY

A folyó fizetési mérleg és részmerlegeinek egyenlege

(millió euró)

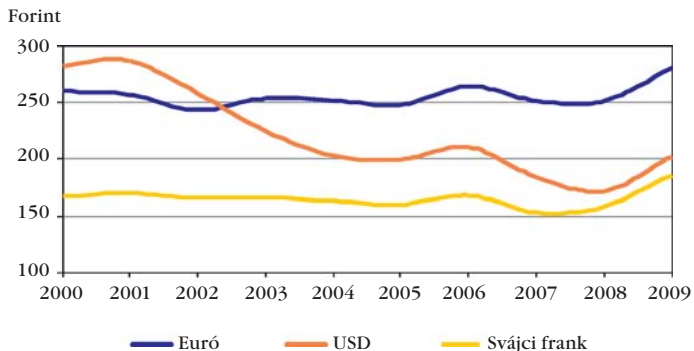
Megnevezés	2007	2008	2009
A folyó fizetési mérleg egyenlege	-6 606	-7 504	153
Ebből:			
Áruk	190	-64	4 012
Szolgáltatások	1 049	960	1 474
Jövedelmek	-7 345	-7 714	-5 642
Vizszontalan folyó átutalások	-500	-686	309

Az államháztartás és alrendszerének egyenlege (eredmény szemléletben)

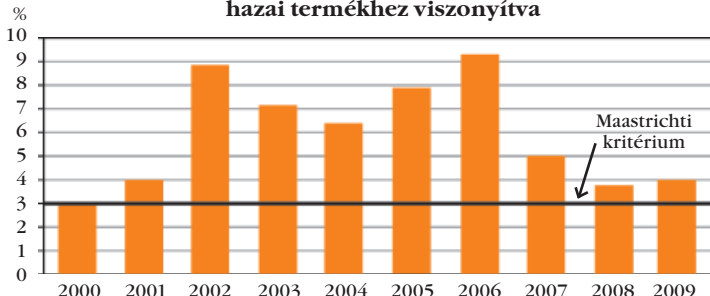
(milliárd forint)

Megnevezés	2007	2008	2009
Államháztartás	-1 264	-1 005	-1 035
Ebből:			
Központi kormányzat	-1 420	-950	-818
Társadalombiztosítási alapok	177	-80	-108
Helyi önkormányzatok	-22	26	-109

Éves átlagos devizaárfolyamok alakulása

Az államháztartás maastrichti kritérium szerinti hiánya a bruttó hazai termékhez viszonyítva

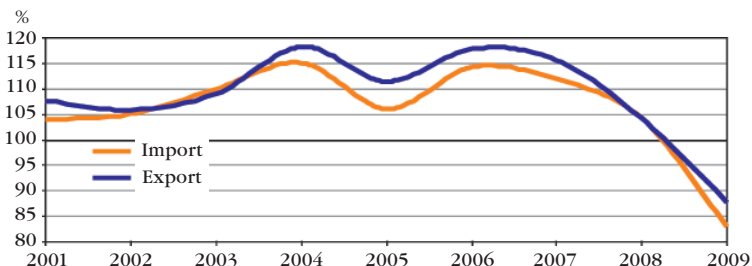

A termékek és a szolgáltatások külkereskedelmi forgalma, 2009

(millió euró)

Megnevezés	Import	Export	Egyenleg
Termékek			
Élelmiszerek, italok, dohány	3 072	4 301	1 229
Nyersanyagok	933	1 308	374
Energiahordozók	6 171	1 635	-4 536
Feldolgozott termékek	17 673	16 079	-1 594
Gépek és szállítóeszközök	27 669	36 174	8 505
Összesen	55 518	59 497	3 979
Szolgáltatások			
Turizmus	2 608	4 080	1 472
Szállítási szolgáltatások	1 780	2 511	731
Üzleti szolgáltatások	6 769	6 164	-605
Kormányzati szolgáltatás	154	97	-57
Összesen	11 311	12 852	1 541

A termékimport és -export volumenének alakulása (előző év = 100)

ÁRAK

A fogyasztói árak indexe

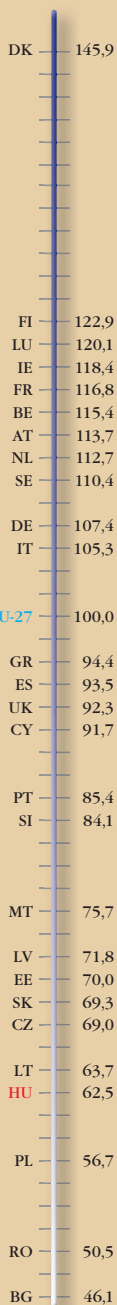
(előző év = 100,0)

Megnevezés	2007	2008	2009
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	112,0	110,5	103,9
Szeszes italok, dohányárúk	106,9	105,6	107,8
Ruházat és lábbeli	101,0	100,0	100,6
Lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyagok	115,1	109,4	107,7
Lakberendezés, lakásfelszerelés, -karbantartás	101,6	100,9	103,3
Egészségügy	120,7	99,0	103,4
Közlekedés és szállítás	103,4	106,2	100,6
Távközlés	96,5	99,4	101,0
Szabadidő és kultúra	103,2	103,2	103,0
Oktatás	106,4	104,6	100,7
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	108,2	107,5	106,2
Egyéb termékek és szolgáltatások	105,0	104,1	104,5
Összesen	108,0	106,1	104,2

Külkereskedelmiár-indexek és cserearány-mutató

(előző év = 100,0)

Megnevezés	2007	2008	2009
Behozataliár-index	95,6	102,1	101,2
Kiviteliár-index	95,5	100,4	103,0
Cserearány-mutató	99,9	98,3	101,8

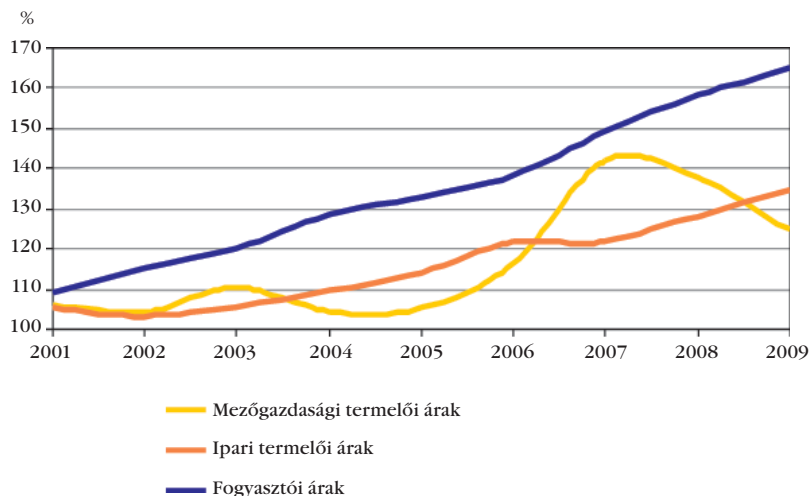

Egyes termékek és szolgáltatások fogyasztói átlagára

(forint)

Megnevezés	2007	2008	2009
Kenyér (házi jellegű), kg	256	293	293
Tej (2,8%), liter	187	219	201
Téliszalámi (csemege), kg	4 550	4 770	4 980
Világos sör, 0,5 literes palack	130	141	155
Színes sztereo TV (70-75 cm, teletext)	70 200	63 380	57 300
Hifitorony	39 640	35 200	32 950
Autóbenzín (ólommentes, 95 oktánszámú), liter	276	293	278
Villamos energia (általános), 10 kWh	383	420	449
Földgáz (vezetékes), 10 m ³	757	931	1 070
Vízdíj, m ³	252	273	300

Termelői és fogyasztói árak
(2000 = 100)

IE 473

SI 444

BE 330

NL 313

UK 263

DE 209

FR 196

PL 156

EU-27 148

IT 142

AT 140

LT 135

DK 132

FI 117

CZ 116

ES 110

SE 100

LV 99

HU 94

EE, SK 93

PT 91

GR, CY 88

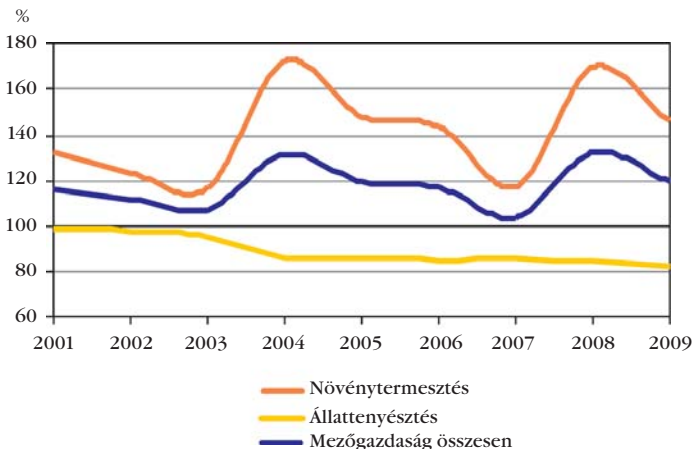
BG 45

RO 37

MEZŐGAZDASÁG, IPAR, SZOLGÁLTATÁSOK

MEZŐGAZDASÁG

A mezőgazdaság bruttó termelése
(2000 = 100)

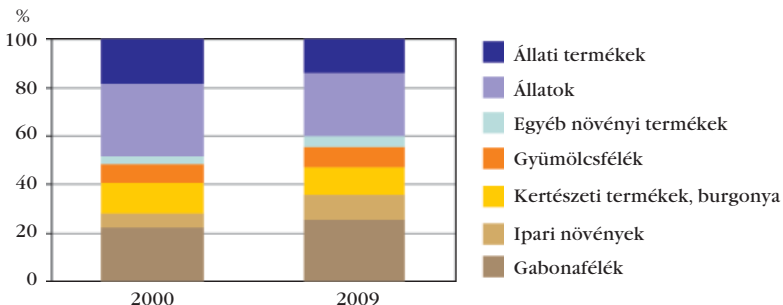

Alapvető növényi termékek termelése

Megnevezés	2007	2008	2009	
	ezer tonna			az EU-27 szazalékában
Búza	3 987	5 631	4 396	3,2
Kukorica	4 027	8 897	7 542	13,2
Napraforgó	1 060	1 468	1 259	19,3
Cukorrépa	1 693	573	692	0,6
Zöldség	1 760	1 818	1 600	2,8 ^{a)}
Gyümölcs	360	840	932	1,4 ^{a)}
Szőlő	540	571	609	2,3 ^{a)}

a) 2008. évi adat.

A mezőgazdasági termékek termelési szerkezete

Az állatállomány alakulása

(ezer db)

Megnevezés	2007	2008	2009
Szarvasmarha	705	701	700
Sertés	3 871	3 383	3 247
Juh	1 232	1 236	1 223
Baromfi	38 281	39 716	40 264
Ló	60	58	61

Fontosabb állati termékek termelése

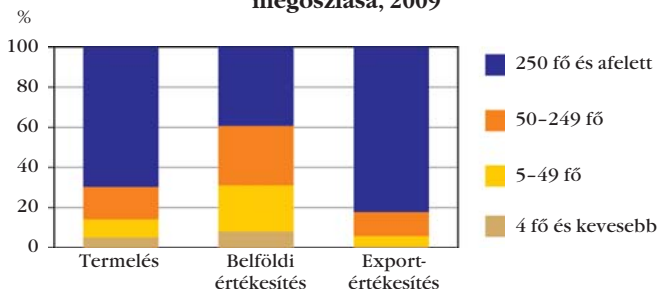
Megnevezés	2007	2008	2009	
	természetes mértékegységben			az EU-27 szalalcákában
Vágóállat, ezer tonna	1 396	1 400	1 367	..
Tehéntej, millió liter	1 794	1 792	1 702	1,2 ^{a)}
Tyúktojás, millió db	2 843	2 879	2 807	2,6 ^{a)}
Gyapjú, tonna	4 603	4 535	4 444	2,2 ^{a)}
Méz, tonna	15 996	22 394	22 000	11,4 ^{a)}

a) 2008. évi adat.

RO	26,4
SK	25,5
HU	24,9
IE	23,9
SI	23,8
PL	23,0
SE, AT, DE	22,1
BG	21,8
FI	21,6
LT	20,4
EE	19,5
IT	18,8
EU-27	18,1
NL	17,9
DK	17,3
PT, BE	16,7
UK	16,2
MT	15,7
ES	15,1
LV	13,6
FR	12,4
GR	11,8
CY	9,6
LU	8,2

IPAR, ÉPÍTŐIPAR, LAKÁS

Az ipari termelés és értékesítés vállalatnagyság szerinti megoszlása, 2009

Az ipari termelés és értékesítés megoszlása*, 2009

Ágazat, ágazatcsoport	Főbb ágazatcsoportok részesedése az ipari ^{a)}		
	termelésből	export-	belföldi
		értékesítésből	
Gépipar	46,4	65,7	7,2
Vegyipar	17,3	13,0	14,8
Élelmiszeripar	11,5	5,3	13,3
Energiaipar	8,2	3,1	50,8
Kohászat, fémfeldolgozás	6,0	5,6	4,1
Textil-, bőr-, fa-, papír-, nyomdaipar	4,6	3,7	3,7
Egyéb	6,0	3,6	6,1

* Víz és hulladékgazdálkodás nélkül.

a) Folyó áron, a legalább 5 főt foglalkoztató gazdálkodói kör = 100,0.

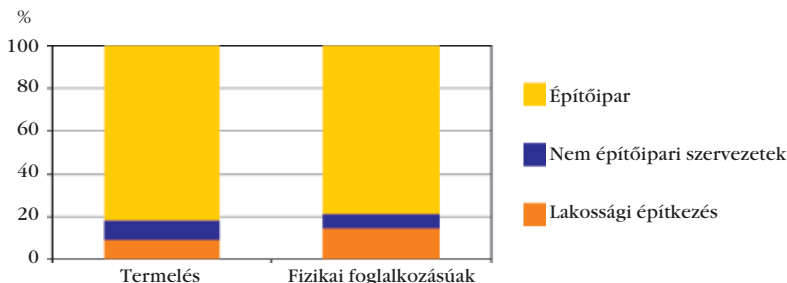
Egyes ipari termékek termelése

Termék	2008	2009
Kőolaj, ezer tonna	775	743
Földgáz, millió m ³	2 691	2 517
Villamos energia, GWh	32 578	30 176
Papír és karton, ezer tonna	404	441
Motorbenzin, ezer tonna	2 556	2 352
Gáz- és tüzelőolaj, ezer tonna	3 737	3 406
Műanyag alapanyag, ezer tonna	1 434	1 289
Kárpitozott, favázás ülőbútor, ezer db	628	640

Az építőipari szervezetek termelése

Megnevezés	2007	2008	2009
Volumenindex, előző év = 100,0			
Épületek építése	90,5	90,5	87,4
Egyéb építmények építése	79,5	103,3	106,2
Építőipari szervezetek összesen	85,6	95,0	95,7
Megoszlás vállalatnagyság szerint, %			
4 fő és kevesebb	32,3	30,2	33,4
5- 19 fő	21,1	21,9	19,4
20- 49 fő	12,8	14,9	13,1
50-249 fő	18,0	21,2	21,8
250 fő és afelett	15,8	11,8	12,3

Építőipari tevékenység kivitelezők szerint, 2008

Lakásépítés, megszünés

Megnevezés	2007	2008	2009
Épített lakások száma	36 159	36 075	31 994
Megszűnt lakások száma	4 114	3 745	4 140
Épített lakások átlagos alapterülete, m ²	87,4	90,0	88,8

Lakásállomány, laksűrűség, 2009

Településtípus	Lakások száma, ezer db	Száz lakásra jutó népesség, fő	Átlagos lakás-alapterület, m ²	Száz szobára jutó lakó, fő
Budapest	890	194	63	81
Többi város	2 148	239	75	91
Községek	1 293	243	85	90
Összesen	4 331	231	76	89

SZÁLLÍTÁS

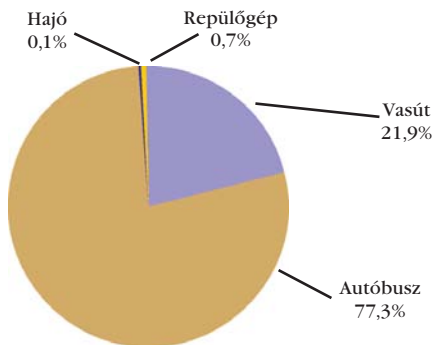
Áruszállítási teljesítmények, 2009

Megnevezés	Teljesítmény, milliárd árutonna-kilométer	A teljesítmények volumenének alakulása, előző év = 100,0	A nemzetközi forgalom részaránya, %
Vasúti	7,7	78,3	82,8
Közúti	35,4	99,0	65,7
Belvízi	1,8	81,4	99,8
Csővezetékes	5,3	93,3	80,1
Összesen	50,2	93,8	71,1

A helyközi személyszállítási teljesítmények 2009. évi megoszlása

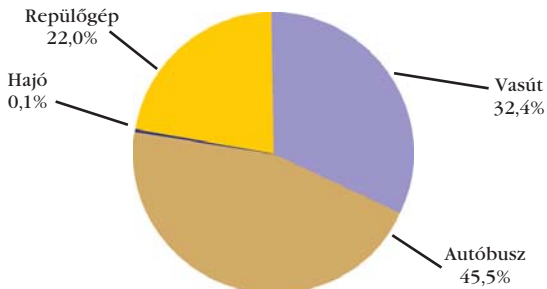
A szállított utasok száma szerint

(100% = 650,5 millió fő)

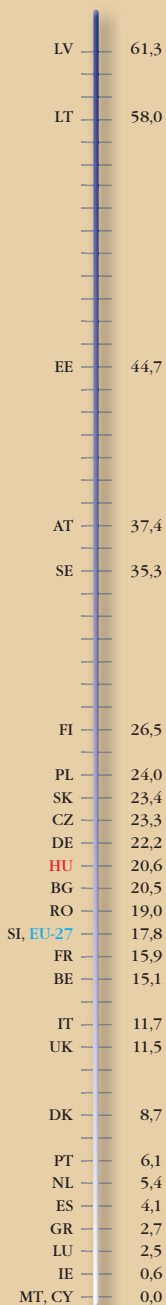

Az utaskilométer-teljesítmény szerint

(100% = 24,8 milliárd utaskilométer)

A vasúti szállítás részesedése a szárazföldi áruszállítási teljesítményből 2008-ban, %

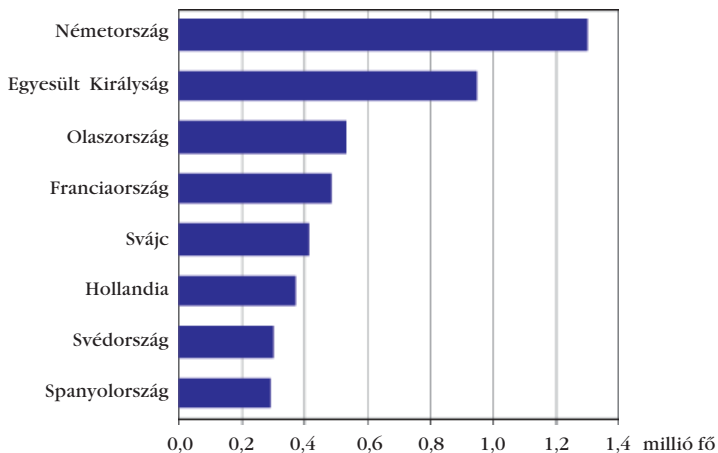

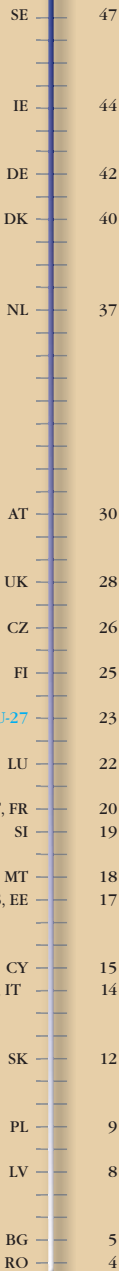
A helyi közösségi közlekedés keretében szállított utasok száma

(millió fő)

Megnevezés	2007	2008	2009
Autóbusz	1 357	1 313	1 229
Villamos	482	478	463
Trolibusz	104	104	100
Metró, földalatti	311	326	315
Helyiérdekű vasút	77	76	73
Összesen	2 332	2 297	2 179

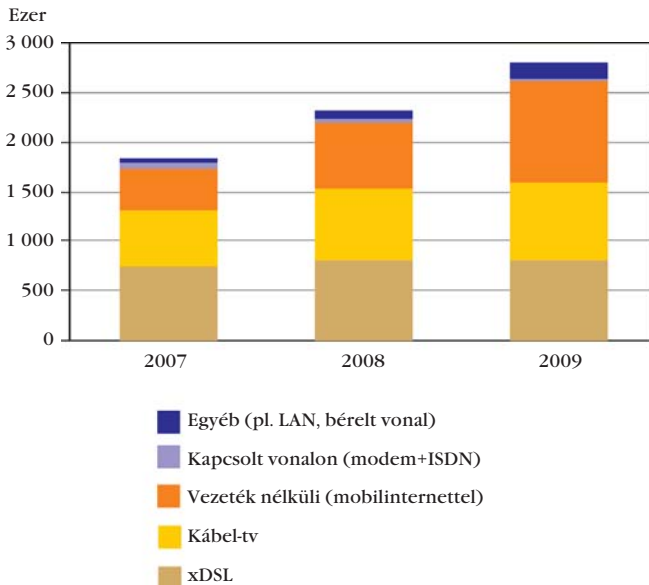
Budapest–Ferihegy repülőtér legnagyobb utasforgalmú viszonylatai 2009-ben
(összesen=8,1 millió fő)

INTERNET, TELEFON

Az internet-előfizetések kapcsolattípusonként

A fontosabb információs és kommunikációs technológiák használatának aránya a vállalkozásoknál

Megnevezés	2007	2008	2009
Személyi számítógép, munkaállomás	88,0	88,1	89,2
Mobiltelefon	88,9	88,8	88,9
Intranet	21,4	16,1	18,0
Internet/www	82,8	84,7	86,8
E-mail (elektronikus levél)	81,9	83,5	85,6

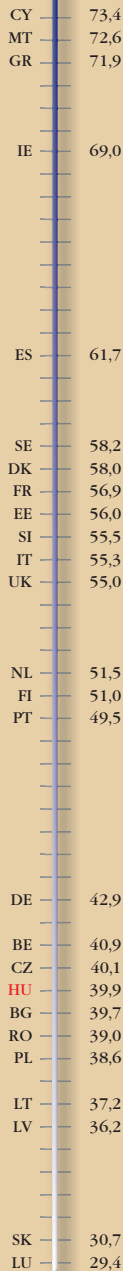
A telefonálás főbb adatai, 2009

Mutató	Vezetékes telefon	Mobiltelefon
Vezetékes fővonalak, illetve mobil-előfizetések száma, ezer	3 060	11 792
Száz lakosra jutó fővonal és mobil-előfizetés	30,6	117,8
Kiinduló hívások száma, millió	1 778	7 789
Egy vonalra, illetve előfizetésre jutó beszélgetések száma	579	661
Időtartama, perc	1 813	1 413
A kiinduló hívások átlagos ideje, perc	3,2	2,1

A háztartások ellátottsága információs és kommunikációs eszközökkel

(a háztartások arányában, %)

Megnevezés	2007	2008	2009
Mobiltelefon	86,4	88,0	90,4
Asztali számítógép	50,6	54,6	56,8
Laptop	11,4	15,7	21,0
Palmtop	1,8	2,8	3,6
Internetkapcsolat	38,4	48,4	55,1
Ebből: szélessávú internetkapcsolat	33,0	42,3	50,9

TURIZMUS

Magyarországra érkező külföldi látogatók főbb országok szerint

Ország	(ezer)		
	2007	2008	2009
Szlovákia	7 805	8 142	9 095
Románia	7 990	8 079	7 783
Ausztria	6 510	6 397	6 437
Németország	3 059	3 103	3 130
Szerbia, Montenegró, Koszovó	2 927	2 279	2 201
Lengyelország	1 293	1 526	1 566
Ukrajna	1 420	1 371	1 685
Bulgária	1 212	1 243	1 234
Csehország	932	1 086	1 077
Horvátország	1 119	990	971

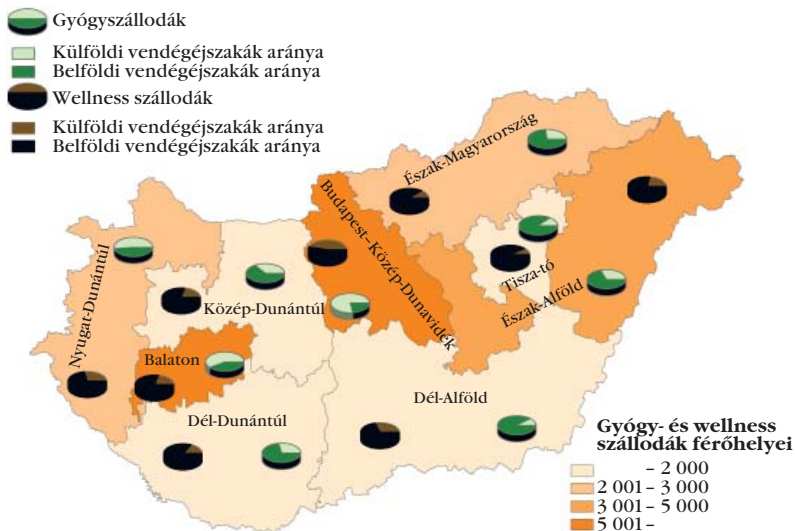
A Magyarországra látogató külföldiek száma és kiadása az utazás célja szerint, 2009

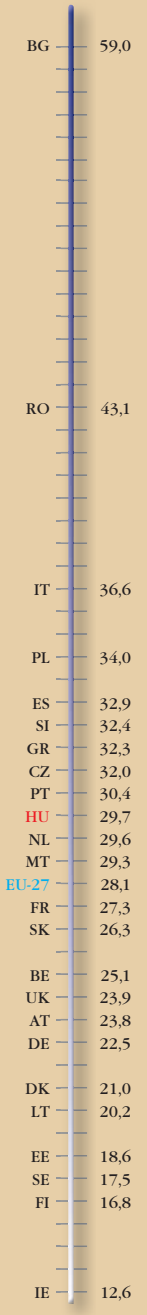
Motiváció	Látogatók		Látogatók kiadása	
	száma, ezer	megoszlása, %	milliárd forint	megoszlása, %
Szabadidős turizmus	11 076	27,3	664	55,3
Ebből: rokon-, barátlátogatás	3 838	9,4	131	10,9
gyógy- és egészségturizmus	1 812	4,5	144	12,0
Üzleti turizmus	1 594	3,9	156	13,0
Ebből: konferenciaturizmus	168	0,4	23	1,9
<i>Turisztikai motiváció összesen</i>	<i>12 670</i>	<i>31,2</i>	<i>820</i>	<i>68,3</i>
Tanulás	308	0,8	35	3,0
Vásárlás	10 595	26,1	158	13,2
Munkavégzés	2 112	5,2	101	8,4
Átutazás	14 692	36,2	82	6,8
Egyéb	246	0,6	4	0,4
<i>Nem turisztikai motiváció összesen</i>	<i>27 953</i>	<i>68,8</i>	<i>381</i>	<i>31,7</i>
Mindösszesen	40 624	100,0	1 201	100,0

A belföldi turizmus összefoglaló mutatói

Megnevezés	2007	2008	2009
Belföldi szállásdíjbevételek a kereskedelmi szálláshelyeken, millió forint	49 859	52 904	51 671
Üdülési csekkek részesedése a belföldi szállásdíjból, %	33	40	49
Belföldi vendégéjszakák száma, ezer			
Kereskedelmi szálláshelyeken	9 958	9 965	9 490
Magánszálláshelyeken	2 323	2 517	2 490
Nem üzleti célú szálláshelyeken	1 595	1 326	1 424
Összesen	13 876	13 808	13 404
Többnapos belföldi utazások			
Részt vevő személyek aránya, %	42,2	35,6	33,9
Utazások száma, ezer	26 027	21 753	17 920
Eltöltött idő, ezer nap	105 593	87 723	73 302

Gyógy- és wellness szállodák az idegenforgalmi régiókban, 2009

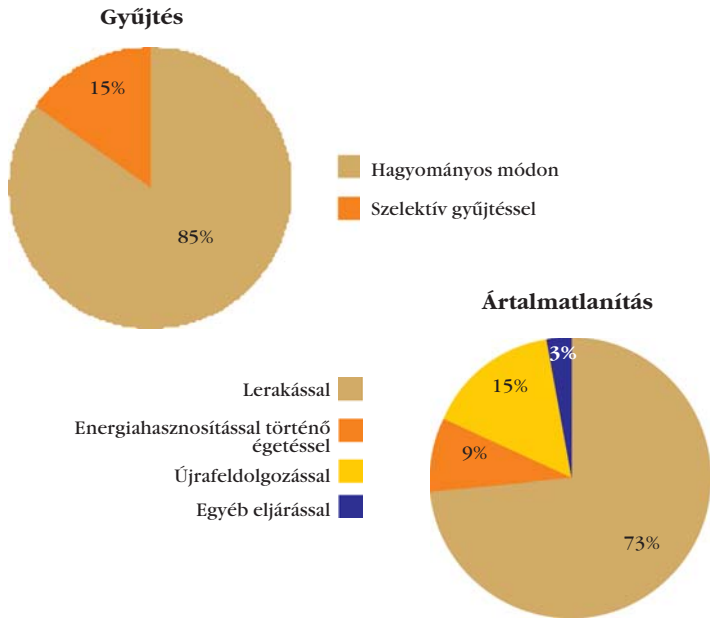

KÖRNYEZET

Környezetvédelem

Megnevezés	2006	2007	2008
Erdőterület, ezer hektár	1 853	1 891	1 903
Az összes települési, közüzemileg tisztított szennyvíz, millió m ³	536,0	510,8	519,7
A legalább biológiailag tisztított települési szennyvíz aránya, %	71,5	74,9	73,9
Települési szilárd hulladék, kg/fő	468	456	453
Hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya, %	91,9	92,3	92,4
Szén-dioxid-kibocsátás, kg/fő	5 919	5 751	5 597
Nem metán illékony szerves vegyületek (NMVOC) kibocsátása, kg/fő	18	15	14
Kén-dioxid-kibocsátás, kg/fő	12	8	9
Szilárdanyag kibocsátás, kg/fő	8	6	6

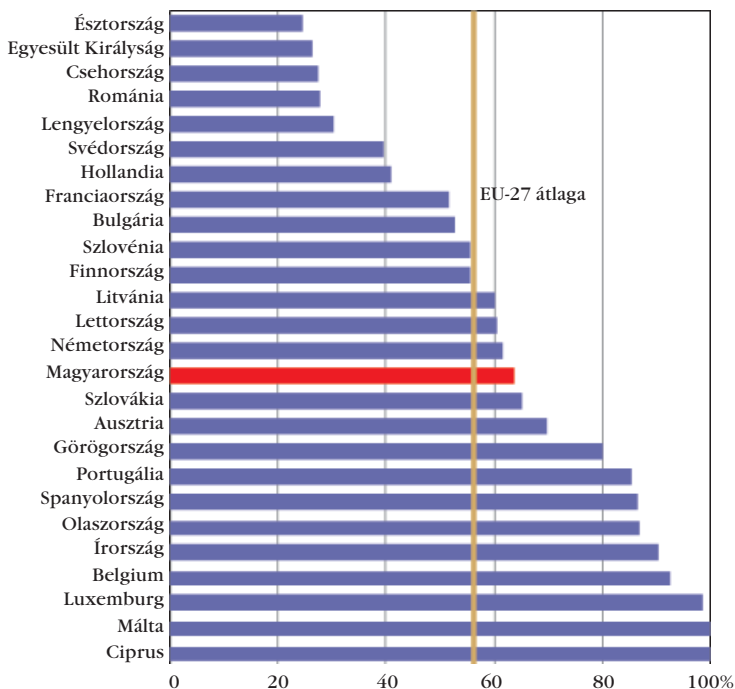
A települési szilárd hulladék gyűjtése és ártalmatlanítása, 2008

Energiafelhasználás

Év	Összesen		Egységnyi GDP-re jutó felhasználás, előző év = 100,0
	petajoule	előző év =100,0	
2007	1 125,4	97,7	96,7
2008	1 126,3	100,1	99,5
2009	1 040,0	92,3	98,5

Energiafüggőség, 2008 (a nettó import az energiaellátás százalékában)

A kiadvány képanyagát Fok Attila (KSH), Marsalkó Péter fotóművész,
a Pécsi Nemzeti Színház, a Pannon Filharmonikusok, a PTE Egyetemi Könyvtára,
Takács Eszter és a MIZO Pécs 2010 bocsátotta rendelkezésünkre,
valamint a KSH fotótárából választottuk.

© Központi Statisztikai Hivatal, 2010
Felelős szerkesztő: Németh Eszter főosztályvezető
További információ: Freid Mónika főosztályvezető-helyettes
e-mail: monika.freid@ksh.hu
internet: www.ksh.hu
e-mail: informacioszolgalat@ksh.hu
Telefon: 345-6789, Fax: 345-6788
Nyomdai kivitelezés: Xerox Magyarország Kft. – 2010.124

Központi Statisztikai Hivatal

1024 Budapest, Keleti Károly u. 5-7.
www.ksh.hu

